

Félagsvísar

Efnisyfirlit

Kafl 1. Inngangur	2
Kafl 1. Lýðfræði og menntun	3
Tafla 1. Lýðfræði og uppruni	4
Lýsigögn.....	4
Kafl 2. Menntun	5
Tafla 2. Leikskólabörn.....	6
Tafla 3. Skólasókn á framhaldsskólastigi, % af mannfjölda á sama aldri	6
Tafla 4. Skipting nemenda á háskólastigi eftir tegund náms, sundurgreint eftir kyni	6
Tafla 5. Hlutfall tvítugra sem höfðu lokið stúdentsprófi, %	7
Tafla 6. Brautskráning á framhaldsskólastigi eftir tegund prófs, kyni og aldri.....	7
Tafla 7. Skólasókn á háskólastigi eftir kyni og aldri, % af mannfjölda á sama aldri	7
Tafla 8. Nemendur á háskólastigi eftir námssviðum, sundurgreint eftir kyni.....	8
Tafla 9. Brautskráning á háskólastigi eftir kyni og aldri	8
Tafla 10. Brautskráning á háskólastigi eftir aldri, kyni og námssviðum	9
Tafla 11. Útgjöld til menntamála eftir skólastigi, % af vergri landsframleiðslu	9
Lýsigögn.....	10
Kafl 3. Atvinna	11
Tafla 12. Atvinnubátttaka.....	12
Tafla 13. Vinnutími	12
Tafla 14. Karlar og konur á vinnumarkaði eftir menntunarstigi	13
Tafla 15. Atvinnuleitendur.....	13
Tafla 16. Fólk utan vinnumarkaðar	14
Tafla 17. Vinnulitir, % af starfandi	14
Tafla 18. Í tímabundnum störfum, % launafólks	15
Tafla 19. Vaktavinna, % launafólks	15
Tafla 20. Óhefðbundinn vinnutími, % starfandi.....	16
Tafla 21. Útgjöld til atvinnumála, % af vergri landsframleiðslu	16
Lýsigögn.....	17
Kafl 4. Lífskjör og velferð	18
Tafla 22. Tekjudreifing og lágtekjumörk.....	19
Tafla 23. Skortur á efnislegum gæðum (% einstaklinga)	20
Tafla 24. Mat á fjárhagsvanda eftir heimilisgerð, % einstaklinga	21
Tafla 25. Lífeyrisþegar	22
Tafla 26. Ráðstöfunartekjur lífeyrisþega eftir kyni og tegund lífeyris (verðlag 2015).....	23
Tafla 27. Heimili sem fá fjárhagsaðstoð frá sveitarfélagi.....	23
Tafla 28. Ungt fólk í foreldrahúsum (%).....	23
Tafla 29. Staða á húsnæðismarkaði og húsnæðiskostnaður	24
Tafla 30. Útgjöld til félagsverndar	24
Tafla 31. Einstaklingar í alvarlegum vanskilum að meðaltali í hverjum mánuði	25
Tafla 32. Eignir og skuldir heimila eftir tíundarbilum tekna (í milljónum ÍSK)	25
Tafla 33. Eignir og skuldir heimila eftir tíundarbilum eigna (í milljónum ÍSK).....	26
Tafla 34. Fjöldi gjaldþrotáurskurða á búum einstaklinga eftir kyni	26
Tafla 35. Fatlaðir með þjónustu. Fjöldi eftir kyni, aldri og tegund fötlunar	27
Tafla 36. Öryggi, afbrot og löggæsla	27
Lýsigögn.....	28
Kafl 5. Heilsa	31
Tafla 37. Mat fólks á eigin heilsu	32
Tafla 38. Lyfjanotkun 18 ára og eldri, skilgreindir dagskammtar á 1000 íbúa	32
Tafla 39. Lífsvenjur og heilsa: Einstaklingar 15–79 ára sem reykja daglega (%)	33
Tafla 40. Einstaklingar sem neita séum um heilbrigðisþjónustu	33
Tafla 41. Útgjöld til heilbrigðismála.....	34
Lýsigögn.....	35
Kafl 6. Börn	36
Tafla 42. Börn (0–17 ára) á heimilum undir lágtekjumörkum og sem skortir efnisleg gæði.....	37
Tafla 43. Mat 14–15 ára barna á fjárhag foreldra sinna	37
Tafla 44. Lífsvenjur barna	38
Tafla 45. Börn og heilsa	39
Tafla 46. Börn (0–15 ára) með umönnunarmat.....	39
Lýsigögn.....	40

Kafli 1. Inngangur

Megintilgangur félagsvísa er að birta á einum stað safn tölulegra upplýsinga til að auðvelda stjórnvöldum og almenningi að fylgjast með þróun og breytingum í samfélaginu. Með vísunum er lögð áhersla á að birta tölur um tiltekna hópa þegar það á við og þegar því verður við komið. Má þar nefna áhrif opinberra aðgerða og þjóðfélagsbreytinga á kyn, aldur, ólíka þjóðfélagshópa og þá sem standa höllum fæti.

Vísarnir eiga að einfalda aðgang almennings, stjórnvalda, hagsmunaaðila og rannsakenda að skilgreindum upplýsingum sem varpa ljósi á þjóðfélagástand. Vísarnir eiga jafnframt að styðja við stefnumótun stjórnvalda. Þegar best lætur eiga félagsvísar að geta dregið upp heildarmynd af ástandi þar sem velferð, heilbrigði, vellíðan og þarfir íbúanna eru í brennidepli, en fyrst og fremst eru félagsvísar tæki sem eiga að greina hópa í vanda þar sem samfélagslegar aðgerðir og þjónusta skila ekki tilætluðum árangri. Félagsvísarnir skiptast upp í sex efnislega kafla sem eru: 1) Lýðfræði; 2) Atvinna; 3) Menntun; 4) Lífsgæði, lífskjör og velferð; 5) Heilsa; og 6) Börn, en kaflar 1–3 voru áður einn kafli sem bar heitið lýðræði og virkni.

Ýmsar aðrar breytingar voru gerðar á efni skýrslunnar. Nýjum upplýsingum er varða atvinnu var bætt við, svo sem um þá sem eru í lítilli vinnu, tímabundin störf, vaktavinnu, óhefðbundinn vinnutíma og útgjöld til atvinnumála (töflur 17–21). Tölur um vinnutíma voru settar í sér töflu og bætt við ítarlegri greiningum (tafla 13). Þá var bætt við upplýsingum um þjónustu við fólk með fötlun (tafla 35) og gerð ítarlegri sundurgreining eftir aldri í töflu 2 um leikskólabörn. Þá voru gerðar lagfæringar varðandi framsetningu, svo sem að hafa að hámarki 10 ára tímabil í hverri töflu og færa lýsigögn hvers kafla aftast í kaflann og skrá þau í efnisyfirlit.

Töflur 22, 23, 24, 28, 29 og 36 hafa ekki verið uppfærðar þar sem ný gögn úr lífshagkerfisskipting Hagstofu Íslands liggja ekki fyrir. Skýrslan verður uppfærð þegar gögnin eru tilbúin til greiningar.

Kafli 1. Lýðfræði

Tafla 1. Lýðfræði og uppruni.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Mannfjöldi	315.459	319.368	317.630	318.452	319.575	321.857	325.671	329.100	332.529	338.349
Breyting á mannfjölda á milli ára (%)	2,5	1,2	-0,5	0,3	0,4	0,7	1,2	1,1	1,0	1,8
Fólksfjölgunarhlutfall, nettó	1,004	1,082	1,064	0,967	0,988	0,977	0,939	0,870	0,852	
Framfærsluhlutfall	66,6	66,6	67,8	68,1	68,4	68,6	68,4	68,4	6,1	67,4
Börn fædd af mæðrum yngri en 20 ára á 1.000 konur 15–19 ára.	14,6	14,6	12,9	11,0	11,3	7,3	7,7	8,0	6,6	
Ólífud meðalævi við fæðingu í árum:										
Karlar	79,6	79,7	79,7	80,1	80,8	80,8	80,6	81,0	80,7	
Konur	83,0	83,3	83,7	83,8	83,9	83,7	83,6	83,6	83,7	
Uppruni										
Innflytjandi hlutfall %	27.240	28.644	26.170	25.692	25.440	25.923	27.445	29.192	31.812	35.994
Önnur kynslóð innflytjenda hlutfall %	8,6	9,0	8,2	8,1	8,0	8,1	8,4	8,9	9,6	10,6
Fædd(ur) á Íslandi (annað foreldri erlent) hlutfall %	1.560	1.898	2.255	2.591	2.886	3.207	3.534	3.846	4.158	4.473
Fædd(ur) erlendis (annað foreldri erlent) hlutfall %	0,5	0,6	0,7	0,8	0,9	1,0	1,1	1,2	1,3	1,3
Fædd(ur) erlendis (annað foreldri erlent) hlutfall %	9.271	9.699	10.045	10.389	10.693	11.074	11.502	11.855	12.243	12.614
Fædd(ur) erlendis (annað foreldri erlent) hlutfall %	2,9	3,0	3,2	3,3	3,3	3,4	3,5	3,6	3,7	3,7
Fædd(ur) erlendis (annað foreldri erlent) hlutfall %	3.395	3.550	3.553	3.560	3.672	3.819	3.979	4.124	4.230	4.425
Fædd(ur) erlendis (annað foreldri erlent) hlutfall %	1,1	1,1	1,1	1,1	1,1	1,2	1,2	1,3	1,3	1,3

Heimild: Hagstofa Íslands.

Lýsigögn

Mannfjöldi er miðaður við 1. janúar ár hvert.

Fólksfjölgunarhlutfall, nettó: Brúttó fólksfjölgunarhlutfall að því viðbættu að einnig er gert ráð fyrir að dánarlíkur í hverjum aldursárgangi kvenna á barnsburðaraldri haldist óbreyttar.

Framfærsluhlutfall: Með framfærsluhlutfalli er átt við hlutfall aldurs hópa sem ekki eru á vinnualdri (hér 0–19 ára og 65 ára og eldri) af þeim sem teljast á vinnualdri (hér 20–64 ára).

Ólífud meðalævi við fæðingu: Sýnir hve mörg æviár einstaklingur, karl eða kona, á að meðaltali ólífud miðað við að hann/hún er á lífi við upphaf tiltekins aldurs skeiðs. Algengt er að reikna ólífaða meðalævi við: fæðingu, 1 árs, 15 ára, 50 ára, 65 ára og 80 ára.

Fæðingartíðni: Tölur um frjósemi kvenna eru reiknaðar til þess að sýna í einni tölu hver fæðingartíðni ársins eða tímabilsins er í raun þegar sleppir áhrifum kyn- og aldurs skiptingar landsmanna, en hún er breytileg frá einum tíma til annars. Þær byggjast á fæðingartíðni á hverju aldursári kvenna sem er hlutfallið milli lifandi fæddra barna mæðra á aldursárinu og meðalfjölda kvenna á því aldursári.

Innflytjendur: Með innflytjendum er átt við einstaklinga sem fæddir eru erlendis, báðir foreldrar þeirra eru fæddir erlendis og hafa erlendan bakgrunn. Báðir afar og báðar ömmur eru líka fædd erlendis.

Önnur kynslóð innflytjenda: Önnur kynslóð innflytjenda eru einstaklingar sem fæddir eru hér á landi en eiga foreldra sem báðir eru fæddir erlendis auk þess að eiga afa og ömmur sem öll eru fædd erlendis.

Fædd(ur) á Íslandi: annað foreldri erlent: Einstaklingar sem eru fæddir erlendis og annað foreldri er fætt erlendis. Að minnsta kosti einn afi eða ein amma er líka fædd erlendis. Hér flokkast þó einnig einstaklingar þar sem báðir foreldrar eru fæddir erlendis svo fremi sem að minnsta kosti einn afi eða ein amma eru fædd á Íslandi.

Fædd/ur erlendis: annað foreldri erlent: Einstaklingarnir sjálfir og annað foreldrið hafa fæðst á Íslandi. Að minnsta kosti einn afi eða ein amma eru fædd erlendis. Hér flokkast þó einnig einstaklingar þar sem báðir foreldrar eru fæddir erlendis svo fremi sem að minnsta kosti einn afi eða amma eru fædd á Íslandi.

Kafli 2. Menntun

Tafla 2. Leikskólabörn.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Börn í leikskólum (% af mannfjölda á sama aldri)										
0 ára	1,4	1,1	1,3	1,0	1,0	1,1	1,1	1,4	1,1	1,6
1 árs	30,7	36,4	37,4	35,4	28,9	31,7	34,0	41,2	42,5	44,9
2 ára	91,7	92,4	92,8	93,2	94,3	94,7	94,0	94,7	94,2	94,6
3 ára	95,4	95,1	95,3	95,5	96,1	96,0	96,4	96,5	96,4	96,9
4 ára	95,6	95,5	96,4	96,8	96,0	96,8	96,8	97,3	97,1	97,5
5 ára	93,5	91,4	93,1	93,7	95,0	95,2	94,2	95,3	95,5	96,0
Börn sem dveljast á leikskóla 9 klst. á dag (% af leikskólabörnum á sama aldri)										
1 árs	24,2	29,5	25,2	21,2	18,2	19,0	22,0	18,3	22,3	23,2
2 ára	34,3	36,2	33,2	28,7	30,0	28,9	29,9	27,1	33,7	32,4
3 ára	38,2	39,9	38,4	29,7	31,9	30,0	32,4	29,1	35,7	33,0
4 ára	38,7	40,4	38,7	32,3	31,0	31,4	32,8	28,4	36,1	34,8
5 ára	40,3	41,3	40,2	33,7	34,2	30,5	32,2	29,4	35,4	35,0

Heimild: Hagstofa Íslands.

Tafla 3. Skólasókn á framhaldsskólastigi, % af mannfjölda á sama aldri.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
16–17 ára	88,2	88,2	94,0	89,6	89,1	91,5	91,5	90,6	90,3	93,7
Karlur	87,6	88,0	91,7	88,1	89,3	90,8	90,6	89,3	87,9	92,6
Konur	88,8	88,3	96,4	91,3	88,9	92,1	92,5	92,0	92,9	94,8
18–20 ára	63,7	62,7	61,7	62,2	63,6	61,2	59,3	59,3	58,1	58,0
Karlur	61,3	59,7	60,3	62,5	62,7	60,5	59,0	60,0	57,6	57,9
Konur	66,3	65,9	63,1	62,0	64,5	61,9	59,6	58,5	58,7	58,1
21–24 ára	16,4	16,2	17,2	16,4	18,9	17,2	15,7	14,9	13,5	12,8
Karlur	16,4	16,7	17,5	17,4	20,1	18,0	16,6	16,7	15,1	14,1
Konur	16,5	15,6	16,9	15,5	17,7	16,4	14,8	13,0	11,8	11,3
25 ára og eldri	2,7	2,6	2,5	2,1	2,4	2,4	2,3	2,1	1,9	1,7
Karlur	2,1	1,9	2,0	1,8	2,0	2,2	2,1	2,0	1,9	1,7
Konur	3,4	3,3	3,0	2,5	2,7	2,6	2,4	2,2	1,9	1,7

Heimild: Hagstofa Íslands.

Tafla 4. Skipting nemenda á framhaldsskólastigi eftir tegund náms, sundurgreint eftir kyni.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Karlur										
Almennt bóknám	56,2	56,9	57,1	57,8	58,2	58,6	57,2	56,0	56,0	56,5
Verk- og starfsnám	43,8	43,1	42,9	42,2	41,8	41,4	42,8	44,0	44,0	43,5
Konur										
Almennt bóknám	69,7	69,0	69,2	69,0	69,6	71,1	71,0	70,1	71,2	73,2
Verk- og starfsnám	30,3	31,0	30,8	31,0	30,4	28,9	29,0	29,9	28,8	26,8

Heimild: Hagstofa Íslands.

Tafla 5. Hlutfall tvítugra sem höfðu lokið stúdentsprófi, %.

	2003-4	2004-5	2005-6	2006-7	2007-8	2008-9	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13
Alls	60,3	60,5	61,0	59,4	57,9	63,6	63,6	69,2	74,7	71,2
Karlar	44,4	49,2	49,1	43,5	45,3	51,7	52,3	57,4	59,8	58,3
Konur	76,7	71,4	73,2	77,2	71,2	75,8	75,3	81,8	90,4	84,2

Heimild: Hagstofa Íslands.

Tafla 6. Brautskráning á framhaldsskólastigi eftir tegund prófs, kyni og aldri.

	2005-6	2006-7	2007-8	2008-9	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13
Stúdentspróf	2.491	2.611	2.879	3.115	3.264	3.361	3.717	3.590
21 árs og yngri	1.797	1.849	2.098	2.186	2.331	2.355	2.565	2.436
Karlar	719	694	857	885	931	966	1032	970
Konur	1.078	1.155	1.241	1.301	1.400	1.389	1.533	1.466
22-29 ára	548	577	559	671	709	747	841	868
Karlar	261	264	238	307	358	379	402	418
Konur	287	313	321	364	351	368	439	450
30 ára og eldri	146	185	222	258	224	259	311	286
Karlar	35	49	56	86	81	90	103	96
Konur	111	136	166	172	143	169	208	190
Önnur próf	2.829	3.023	3.327	3.350	3.323	2.957	3.160	3.027
21 árs og yngri	912	1.050	1.193	1.205	1.279	1.036	1.154	1.001
Karlar	525	592	722	693	712	547	629	555
Konur	387	458	471	512	567	489	525	446
22-29 ára	1.138	1.177	1.219	1.236	1.195	1.091	1.146	1.104
Karlar	714	761	767	837	715	626	655	655
Konur	424	416	452	399	480	465	491	449
30 ára og eldri	779	796	915	909	849	830	860	922
Karlar	380	329	394	425	415	435	395	471
Konur	399	467	521	484	434	395	465	451

Heimild: Hagstofa Íslands.

Tafla 7. Skólasókn á háskólastigi eftir kyni og aldri, % af mannfjölda á sama aldri.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
21-24 ára	28,7	28	29,9	32,8	34,1	33,0	33,1	32,7	30,6	29,8
Karlar	22,1	22,0	23,4	26,8	27,9	27,4	26,8	26,2	23,7	22,8
Konur	35,6	34,3	36,7	39,1	40,5	39,0	39,8	39,5	38,0	37,2
25-29 ára	18,1	16,9	16,8	18,3	18,9	18,6	19,9	19,2	19,2	18,3
Karlar	14,0	12,8	12,8	14,8	14,6	14,5	16,2	14,7	14,8	14,4
Konur	22,6	21,6	21,1	22,0	23,3	22,9	23,5	23,9	23,7	22,4
30 ára og eldri	3,8	3,8	3,9	4,0	4,0	3,8	3,9	3,5	3,4	3,2
Karlar	2,2	2,2	2,4	2,5	2,5	2,4	2,5	2,2	2,1	1,9
Konur	5,5	5,5	5,5	5,5	5,4	5,1	5,3	4,8	4,8	4,5

Heimild: Hagstofa Íslands.

Tafla 8. Nemendur á háskólastigi eftir námssviðum, sundurgreint eftir kyni.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Menntun										
Karlar	478	447	519	565	448	473	486	452	430	444
Konur	2.372	2.306	2.300	2.208	1.819	1.810	1.811	1.729	1.827	1.735
Hugvísindi og listir										
Karlar	777	766	924	1.022	1.102	1.006	946	859	837	857
Konur	1.598	1.535	1.731	1.761	1.918	1.879	1.855	1.691	1.572	1.502
Félagsvísindi, viðskipti og lögfræði										
Karlar	2.484	2.587	2.690	2.740	2.779	2.735	2.768	2.553	2.475	2.280
Konur	3.795	4.015	3.971	4.056	4.287	4.242	4.459	4.399	4.349	4.080
Raunvísindi, stærðfræði og tölvunarfræði										
Karlar	784	796	902	1.063	1.160	1.253	1.429	1.416	1.380	1.333
Konur	483	465	560	613	704	746	819	780	768	781
Verkfræði, framleiðsla og mannvirkjagerð										
Karlar	953	1.033	1.110	1.212	1.103	1.141	1.200	1.121	990	1.000
Konur	468	526	561	534	509	514	597	621	583	608
Landbúnaður og dýralækningar										
Karlar	52	37	41	57	87	102	108	102	106	97
Konur	63	54	71	98	109	105	103	117	127	124
Heilbrigði og velferð										
Karlar	331	319	318	340	357	367	368	363	384	402
Konur	1.767	1.819	2.056	2.170	2.297	2.276	2.388	2.186	2.237	2.243
Þjónusta										
Karlar	60	68	98	120	151	153	172	160	138	185
Konur	193	171	215	287	321	325	381	380	387	440

Heimild: Hagstofa Íslands.

Tafla 9. Brautskráning á háskólastigi eftir kyni og aldri.

	2005–6	2006–7	2007–8	2008–9	2009–10	2010–11	2011–12	2012–13
Fjöldi	3.406	3.560	3.713	3.458	4.113	4.346	4.108	4.029
19–24 ára	535	547	561	515	612	668	828	808
Karlar	233	228	220	190	239	269	364	318
Konur	302	319	341	325	373	399	464	490
25–29 ára	1.182	1.292	1.367	1.273	1.453	1.471	1.442	1.396
Karlar	455	489	500	497	526	547	515	524
Konur	727	803	867	776	927	924	927	872
30–39 ára	972	953	985	938	1.190	1.315	1.111	1.089
Karlar	267	268	327	312	370	462	382	380
Konur	705	685	658	626	820	853	729	709
40 ára og eldri	717	768	800	732	858	892	727	736
Karlar	169	172	214	182	230	235	201	207
Konur	548	596	586	550	628	657	526	529

Heimild: Hagstofa Íslands.

Tafla 10. Brautskráning á háskólastigi eftir aldri, kyni og námssviðum.

	2005-6	2006-7	2007-8	2008-9	2009-10	2010-11	2011-12	2012-13
Menntun	901	828	829	709	838	1.026	575	562
Karlar	145	129	132	118	145	221	108	122
Konur	756	699	697	591	693	805	467	440
Hugvísindi og listir	378	384	384	385	431	506	532	524
Karlar	133	122	133	136	131	150	192	177
Konur	245	262	251	249	300	356	340	347
Félagsvísindi, viðskipti og lögfræði	1.163	1.370	1.440	1.378	1.520	1.512	1.541	1.549
Karlar	476	541	597	529	628	578	566	572
Konur	687	829	843	849	892	934	975	977
Raunvísindi, stærðfræði og tölvunarfræði	251	245	236	223	269	257	330	320
Karlar	156	158	143	138	140	171	203	190
Konur	95	87	93	85	129	86	127	130
Verkfræði, framleiðsla og mannvirkjagerð	225	214	254	277	372	455	410	361
Karlar	143	144	175	180	221	304	276	240
Konur	82	70	79	97	151	151	134	121
Landbúnaður og dýralækningar	25	28	14	16	18	10	35	42
Karlar	17	13	8	11	7	2	11	11
Konur	8	15	6	5	11	8	24	31
Heilbrigði og velferð	404	434	492	418	617	527	585	578
Karlar	40	41	59	61	76	73	82	83
Konur	364	393	433	357	541	454	503	495
Þjónusta	59	57	64	52	48	53	100	93
Karlar	14	9	14	8	17	14	24	34
Konur	45	48	50	44	31	39	76	59

Heimild: Hagstofa Íslands.

Tafla 11. Útgjöld til menntamála eftir skólastigi, % af vergri landsframleiðslu (VLF).

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Menntamál, alls	7,9	8,1	8,1	8,0	7,8	7,6	7,5	7,6	7,4	7,1
Leikskólastig	0,8	0,8	0,9	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7
Grunnskólastig	3,8	3,7	3,7	3,6	3,7	3,5	3,5	3,6	3,4	3,3
Framhaldsskólastig	1,2	1,3	1,3	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,2	1,1
Háskólastig	1,7	1,8	1,8	1,9	1,7	1,7	1,7	1,6	1,6	1,6

Heimild: Hagstofa Íslands.

Lýsigögn

Leikskóli: Litið er á leikskóla sem sjálfstæða einingu sem hefur einn leikskólastjóra. Leikskóli getur verið í fleiri en einu húsi og á fleiri en einum stað, yfirleitt þó í einu sveitarfélagi. Eitt sveitarfélag eða fleiri geta séð um rekstur á einum og sama leikskólanum. Í nokkrum sveitarfélögum á sér stað samrekstur leikskóla og grunnskóla og í öðrum leikskóla, grunnskóla og tónlistarskóla.

Leikskólabörn: Hagstofa Íslands óskar eftir skýrslum frá leikskólum í janúar ár hvert og miðast upplýsingagjöf við fjölda barna 1. desember ár hvert.

Skóli á framhaldsskólastigi: Litið er á skóla sem sjálfstæða einingu þar sem nám fer fram. Skóli þarf ekki að vera bundinn húsnæði eða stað. Skóli getur til dæmis verið land eða stofnun og/eða embætti sem tekur að sér menntun. Skóli getur einnig verið form af námi, svo sem iðnnemar á samningi utan skóla. Oftast er skóli þó hefðbundin stofnun á einum stað með skólastjóra sem stjórnanda. Tölurnar sem hér eru notaðar taka mið af öllum nemendum á framhaldsskólastigi og eru iðnnemar á samningi taldir með.

Nemendur: Hagstofa Íslands óskar eftir skýrslum frá viðurkenndum skólum og stofnunum um nemendur. Gögnum er safnað á kennitölu um nemendur á hausti ár hvert með 15. október sem viðmiðunardag.

Skólasókn: Skilgreining á skólasókn er fólk sem er skráð í námi innanlands frá og með fyrsta ári framhaldsskólastigs með lögheimili á Íslandi. Í tölunum er hver nemandi aðeins skráður einu sinni, þannig að ef nemandi er skráður í fleiri en einum skóla, í meira en einu námi eða með fleiri en eitt kennsluform þá er hann aðeins talinn einu sinni, þ.e. þar sem hann stundar aðallega nám.

Brautskráningar: Brautskráðir nemendur eru taldir fyrir hverja útskrift úr námi. Tölur um brautskráningar eru að jafnaði hærri en tölur yfir brautskráða nemendur þar sem sumir nemendur útskrifast af fleiri en einni námsbraut á ári. Þannig útskrifast til dæmis margir iðnnemar bæði með burtfararpróf og með sveinspróf á sama árinu. Stúdentar ljúka sumir námi af styttri námsbraut jafnhliða stúdentsprófi, eða ljúka stúdentsprófi af fleiri en einni námsbraut, og teljast því með tvær brautskráningar.

Útskriftarár: Tölur um útskrifaða nemendur eru gefnar upp miðað við útskriftarár sem nær yfir útskrifaða nemendur frá 1. nóvember til 31. október ár hvert.

Tegundir prófa: Brautskráðum er skipt eftir því hvort þeir hafa lokið stúdentsprófi eða annars konar prófi á framhaldsskólastigi, svo sem grunnprófi starfs- eða iðngreina, hæfnisprófi, réttindaprófi starfsgreina, burtfararprófi í iðn eða sveinsprófi.

Skóli á háskólastigi: Litið er á skóla sem sjálfstæða einingu þar sem nám fer fram. Skóli þarf ekki að vera bundinn húsnæði eða stað. Skóli getur til dæmis verið land eða stofnun og/eða embætti sem tekur að sér menntun. Tölurnar sem hér eru notaðar taka mið af öllum nemendum á háskólastigi.

Útskriftarár: Tölur um útskrifaða nemendur eru gefnar upp miðað við útskriftarár sem nær yfir útskrifaða nemendur frá 1. nóvember til 31. október ár hvert.

Útgjöld: Upplýsingar um opinber útgjöld og útgjöld sveitarfélaga eru sóttar til Hagstofu Íslands. Útgjöldin eru flokkuð eftir málaflokkum með það í huga að sýna þátt hins opinbera á mismunandi málavíðum þess. Hér eru sýndar tölur um útgjöld til menntamála, atvinnuleysis, félagsaðstoðar, örorku/fötlunar og öldrunar. Sömuleiðis hefur hlutfall útgjalda af landsframleiðslu verið reiknað til þess að fá mat á opinberum umsvifum í samhengi við umsvif í efnahagslífinu hvað varðar ofangreinda þætti.

Útgjöldin sýna verðlag hvers árs en að auki hefur talnaefni verið sett fram með ýmsum hætti til að gefa gleggri vísbindingar um raunþróun. Þannig hafa bæði verðvísitölur samneyslunnar og verðvísitala neysliverðs verið notaðar á útgjaldaliði til að nálgast raunbreytingar. Sömuleiðis hefur hlutfall útgjalda af landsframleiðslu verið reiknað til þess að fá mat á opinberum umsvifum í samhengi við umsvif í efnahagslífinu í heild.

Kafli 3. Atvinna

Tafla 12. Atvinnuþátttaka.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Atvinnuþátttaka 16–74 ára										
Alls	83,4	82,8	81,1	81,2	80,5	80,5	81,4	81,5	82,5	83,6
Karlar	87,6	87,1	84,7	84,5	83,7	83,1	84,2	84,7	85,7	87,4
Konur	78,8	78,2	77,3	77,8	77,1	77,7	78,5	78,2	79,3	79,6
16–24 ára	80,0	78,7	73,4	74,1	74,1	76,3	78,9	77,5	79,5	82,5
25–54 ára	90,7	90,3	89,5	89,5	89,1	89,2	89,7	89,6	90,7	91,9
55–74 ára	66,3	66,4	65,8	66,4	65,3	64,2	65,4	67,2	68,0	67,7
Starfandi 16–74 ára í fullu starfi, % af vinnuafli										
Alls	77,7	78,8	75,8	74,6	76,0	76,1	76,2	76,9	76,5	75,7
Karlar	90,2	90,0	87,3	86,0	86,8	86,0	86,6	86,6	86,1	85,4
Konur	62,7	65,5	63,1	62,2	64,4	65,3	64,9	66,4	65,9	64,8
16–24 ára	58,9	59,6	51,0	49,3	50,3	49,2	48,8	51,6	48,5	49,4
25–54 ára	83,0	84,6	82,4	80,7	81,9	82,6	83,3	84,2	83,6	82,7
55–74 ára	75,4	74,9	72,8	74,1	77,2	76,8	76,9	75,4	77,0	75,5

Heimild: Hagstofa Íslands.

Tafla 13. Vinnutími.

		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Alls											
Vinnustundir á viku	16–74 ára	41,9	41,6	39,7	39,5	40,0	39,8	39,8	39,9	40,1	40,2
	16–24 ára	35,4	33,9	31,1	30,5	30,5	30,3	30,7	30,6	30,5	31,1
	25–54 ára	43,6	43,7	41,7	41,5	42,0	42,2	42,0	42,1	42,3	42,4
	55–74 ára	41,7	40,7	39,4	40,0	40,4	39,7	40,5	40,2	40,8	40,4
Vinnustundir í fullu starfi	16–74 ára	46,9	46,4	44,9	44,8	45,0	45,0	45,0	44,7	45,1	45,1
	16–24 ára	46,9	45,6	44,9	43,7	43,4	44,5	44,3	42,8	44,5	42,9
	25–54 ára	46,9	46,8	45,0	45,0	45,3	45,3	45,0	44,9	45,2	45,5
	55–74 ára	46,9	45,6	44,5	44,9	44,9	44,4	45,3	45,1	45,1	45,1
Karlar											
Vinnustundir á viku	16–74 ára	47,0	46,2	43,8	43,6	44,1	44,0	44,0	43,9	44,2	43,9
	16–24 ára	39,8	37,8	34,0	33,9	33,5	33,8	33,3	33,6	33,6	33,9
	25–54 ára	48,6	48,4	45,9	45,5	46,3	46,5	46,2	46,2	46,4	46,1
	55–74 ára	46,8	45,1	43,3	44,0	44,0	43,6	44,7	44,3	44,5	44,6
Vinnustundir í fullu starfi	16–74 ára	49,5	48,9	46,9	47,1	47,4	47,4	47,4	47,1	47,6	47,3
	16–24 ára	49,1	48,2	45,8	44,9	45,1	46,1	45,8	44,3	46,1	44,0
	25–54 ára	49,7	49,4	47,3	47,4	47,9	48,1	47,7	47,6	48,1	47,8
	55–74 ára	49,5	47,6	45,9	47,1	46,9	46,4	47,4	47,0	47,1	47,4
Konur											
Vinnustundir á viku	16–74 ára	35,7	35,9	35,0	34,9	35,4	35,3	35,1	35,2	35,6	35,7
	16–24 ára	30,6	29,9	28,5	27,2	27,5	26,8	28,3	27,7	27,6	27,9
	25–54 ára	37,1	37,7	36,7	36,8	37,2	37,5	37,1	37,3	37,6	38,1
	55–74 ára	35,3	34,9	34,3	35,1	35,9	35,0	35,1	35,1	36,2	34,9
Vinnustundir í fullu starfi	16–74 ára	42,1	42,2	41,7	41,4	41,4	41,3	41,3	41,2	41,4	41,7
	16–24 ára	43,1	41,9	43,6	42,0	40,9	41,8	42,2	41,1	42,4	41,0
	25–54 ára	42,0	42,3	41,4	41,5	41,3	41,3	41,2	41,1	41,1	42,1

55–74 ára 42,0 41,8 41,8 40,9 41,6 41,1 41,5 41,8 41,7 40,8

Heimild: Hagstofa Íslands.

Tafla 14. Karlar og konur á vinnumarkaði eftir menntunarstigi.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Grunnmenntun										
Karlar	33,8	34,7	34,0	33,2	32,3	31,7	31,4	31,4	30,8	27,4
Konur	39,0	39,7	36,8	36,4	35,1	34,2	32,7	30,3	28,7	26,1
Starfs- og framhaldsmenntun										
Karlar	42,1	40,7	40,7	42,9	43,2	42,7	41,8	41,8	42,2	44,0
Konur	31,2	29,6	30,5	30,5	29,6	28,6	29,8	31,2	30,8	31,6
Háskólamenntun										
Karlar	24,1	24,7	25,3	23,9	24,5	25,6	26,8	26,7	27,0	28,5
Konur	29,7	30,6	32,6	33,1	35,2	37,1	37,5	38,4	40,6	42,3

Heimild: Hagstofa Íslands.

Tafla 15. Atvinnuleysi.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Fjöldi atvinnulausra	4.100	5.500	#####	13.700	12.700	10.900	9.900	9.200	7.600	5.900
Karlar	2.300	3.300	8.300	7.900	7.400	6.000	5.500	4.900	3.900	3.100
Konur	1.900	2.200	4.800	5.800	5.300	4.900	4.500	4.300	3.700	2.800
Atvinnulausir, % af vinnuafli										
Alls	2,3	3,0	7,2	7,6	7,0	6,0	5,4	4,9	4,0	3,0
Karlar	2,3	3,3	8,6	8,3	7,8	6,4	5,6	5,0	3,9	2,9
Konur	2,3	2,6	5,7	6,7	6,2	5,7	5,1	4,8	4,1	3,1
16–24 ára	7,1	8,2	16,0	16,2	14,4	13,6	10,6	9,9	8,7	6,5
Atvinnulausir í sex mánuði eða lengur, % af vinnuafli										
Alls	0,2	0,2	1,7	3,0	2,7	2,3	1,7	1,4	1,0	0,5
Karlar	0,2	0,2	2,1	3,5	3,1	2,3	1,8	1,4	0,8	0,5
Konur	0,2	0,2	1,2	2,4	2,3	2,2	1,7	1,4	1,3	0,5
16–24 ára	0,3	0,2	2,1	3,8	2,7	2,6	1,5	1,0	0,5	0,3
Atvinnuleysi eftir menntun										
Grunnmenntun	4,2	5,1	10,9	11,3	10,4	10,4	8,4	7,0	6,1	4,6
Starfs- og framhaldsmenntun	1,5	1,8	6,2	7,0	5,9	4,8	4,3	4,3	3,5	3,1
Háskólamenntun	0,9	1,6	4,0	3,7	4,5	2,9	3,5	3,7	2,7	1,7
Atvinnulausir sem fá atvinnuleysisbætur, % af mannafla										
Alls	1,0	1,6	8,0	8,1	7,4	5,8	4,4	3,6	2,9	2,3
Karlar	0,8	1,5	8,8	8,6	7,6	5,5	4,0	3,2	2,5	1,9
Konur	1,4	1,8	7,1	7,6	7,3	6,1	5,0	4,2	3,5	2,7
16–24 ára	1,0	2,2	10,1	8,6	7,4	4,9	3,9	3,2	2,6	1,8
55–74 ára	1,5	1,7	6,2	6,5	6,5	5,2	3,3	2,9	2,1	1,7
% skráðra atvinnulausra sem fá atvinnuleysisbætur og taka þátt í vinnumarkaðsúræðum										
Allir	9,3	6,8	15,9	32,4	39,3	35,1	37,9	33,1	29,1	22,6
Karlar	43,1	50,0	54,6	58,4	54,5	50,4	47,5	46,3	47,6	44,6
Konur	56,9	50,0	45,4	41,6	45,5	49,6	52,5	53,7	52,4	55,4
16–24 ára	15,9	15,4	22,1	28,8	25,9	22,9	20,8	22,9	24,8	18,8
25–34 ára	58,6	62,6	66,7	59,0	52,4	52,5	53,6	53,2	52,4	56,7

55–74 ára	25,5	22,0	11,3	12,2	21,7	24,6	25,6	23,9	22,8	24,5
-----------	------	------	------	------	------	------	------	------	------	------

Heimild: Hagstofa Íslands.

Tafla 16. Fólk utan vinnumarkaðar.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Námsmaður	28,6	29,7	31,8	31,6	30,1	28,4	26,5	27,0	23,7	20,5
Karlar	33,1	35,9	38,8	38,1	35,7	32,5	31,2	33,0	27,3	24,2
Konur	25,7	25,7	26,9	26,9	26,0	25,2	22,9	23,0	21,2	18,0
Eftirlaun	26,9	26,5	24,9	25,8	26,3	26,8	27,1	27,0	27,9	32,2
Karlar	30,3	30,1	27,8	27,2	27,1	29,7	28,5	27,0	30,6	34,8
Konur	24,7	24,2	22,9	24,9	25,8	24,5	26,0	26,0	25,9	30,7
Öryrki eða fatlaður	19,8	19,5	17,7	19,1	21,1	20,1	21,3	19,0	19,3	22,4
Karlar	15,8	16,7	14,4	14,7	17,9	17,9	17,6	18,0	17,5	21,4
Konur	22,4	21,3	20,0	22,3	23,3	21,7	24,1	20,0	20,5	23,0
Atvinnulaus og ekki í atvinnuleit	3,9	3,4	7,1	9,0	8,1	6,1	3,0	2,0	2,1	2,0
Karlar	5,9	5,7	9,0	9,9	10,1	8,3	3,6	3,0	2,9	2,8
Konur	2,7	1,9	5,8	8,3	6,7	4,4	2,6	2,0	1,5	1,5
Veikur	7,5	7,0	5,5	5,4	6,2	7,5	10,9	11,0	12,5	11,6
Karlar	8,9	7,4	5,5	6,3	6,0	6,6	12,1	10,0	12,9	11,7
Konur	6,7	6,8	5,5	4,7	6,4	8,3	9,9	12,0	12,2	11,5
Heimavinnandi	6,7	8,2	7,0	4,7	4,6	6,5	6,5	7,0	8,1	6,7
Karlar	1,2	1,4	1,3	0,9	1,3	1,2	1,9	3,0	2,8	1,6
Konur	10,2	12,5	10,9	7,4	7,0	10,6	10,0	11,0	11,8	9,9
Í fæðingarorlofi	3,0	3,4	2,8	2,5	2,2	1,7	1,3	2,0	1,8	1,0
Karlar	0,3	0,2	0,3	0,0	0,3	0,3	0,4	0,0	0,5	0,2
Konur	4,7	5,3	4,5	4,3	3,5	2,8	2,0	3,0	2,8	1,5
Annað	3,6	2,4	3,2	1,9	1,4	3,0	3,4	5,0	4,7	3,8
Karlar	4,6	2,5	2,8	2,9	1,7	3,6	4,7	6,0	5,5	3,5
Konur	2,9	2,3	3,5	1,2	1,2	2,5	2,5	3,0	4,1	3,9

Heimild: Hagstofa Íslands.

Tafla 17. Vinnulitir, % af starfandi.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Alls										
16–74 ára	3,4	6,2	6,5	6,1	5,8	6,0	4,9	4,8	4,0	3,9
16–24 ára	9,9	16,2	14,9	16,3	16,4	16,6	13,2	14,7	11,6	11,1
25–54 ára	2,2	4,8	5,1	4,1	3,8	4,0	3,4	3,2	2,5	2,7
55–74 ára	2,0	3,7	4,7	4,5	4,1	3,9	3,0	2,3	2,9	2,1
Karlar										
16–74 ára	2,2	4,5	4,5	3,9	4,1	4,2	3,3	3,2	3,2	2,7
16–24 ára	8,8	14,0	12,6	16,0	14,7	15,2	11,2	13,1	11,3	11,6
25–54 ára	1,0	3,1	3,6	2,0	2,3	2,3	1,9	1,7	1,5	1,2
55–74 ára	1,1	3,0	2,3	1,9	2,1	2,1	2,1	1,2	1,9	1,0
Konur										
16–74 ára	4,9	8,1	8,5	8,3	7,7	8,0	6,6	6,6	5,0	5,2
16–24 ára	11,1	18,1	16,9	16,6	18,2	18,0	15,2	16,3	11,8	10,7
25–54 ára	3,7	6,7	6,7	6,4	5,4	5,7	5,1	4,9	3,5	4,4
55–74 ára	3,1	4,5	7,6	7,6	6,4	6,0	4,2	3,5	4,1	3,4

Heimild: Hagstofa Íslands.

Tafla 18. Í tímabundnum störfum, % launafólks.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Alls	9,5	9,7	12,4	12,2	13,0	14,2	13,4	12,8	11,9	10,7
16–24 ára	27,8	26,9	31,3	32,8	33,0	33,8	31,3	33,3	29,5	25,3
25–34 ára	9,3	11,4	14,7	13,7	14,9	18,1	16,1	14,9	14,3	13,2
35–44 ára	4,6	5,7	7,0	6,8	7,4	7,5	9,2	8,3	7,0	6,5
45–54 ára	4,0	4,1	6,0	4,9	6,4	7,3	6,6	5,3	5,2	4,7
55–64 ára	2,8	3,3	5,6	6,0	5,4	5,3	6,2	4,8	5,1	4,5
65–74 ára	4,8	6,2	9,4	6,1	7,9	9,8	7,7	8,6	9,0	9,8
Karlar	9,1	9,0	12,0	12,2	13,1	14,4	13,7	11,8	11,0	9,5
16–24 ára	28,6	27,7	33,0	39,2	36,5	35,6	34,2	33,8	32,1	23,9
25–34 ára	7,8	9,9	13,8	11,5	13,6	18,5	14,2	11,1	10,8	10,9
35–44 ára	3,7	4,2	4,9	4,1	7,5	7,6	9,5	6,1	4,2	5,3
45–54 ára	3,2	3,6	6,1	5,3	6,2	6,4	6,4	4,9	3,4	4,2
55–64 ára	3,8	3,8	6,3	6,7	3,8	5,7	6,5	5,3	6,4	4,3
65–74 ára	5,9	6,0	8,7	5,9	6,5	8,4	8,5	11,1	7,1	8,1
Konur	9,9	10,5	12,7	12,2	12,9	14,1	13,2	13,9	12,8	11,8
16–24 ára	26,9	26,3	29,9	27,1	29,6	32,2	28,5	32,7	26,7	26,8
25–34 ára	11,1	13,1	15,7	16,3	16,4	17,6	18,1	19,2	18,5	16,0
35–44 ára	5,6	7,3	9,1	9,7	7,2	7,5	8,8	10,6	9,9	7,8
45–54 ára	4,7	4,5	5,9	4,5	6,6	8,1	6,7	5,7	6,6	5,2
55–64 ára	1,8	2,8	4,9	5,4	6,8	4,9	6,0	4,3	3,7	4,7
65–74 ára	3,7	6,5	10,2	6,4	9,6	11,2	6,6	5,6	11,6	12,1

Heimild: Hagstofa Íslands.

Tafla 19. Vaktavinna, % launafólks.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Alls										
16–74 ára	21,8	20,6	22,7	22,7	24,6	25,2	25,7	26,8	26,7	26,1
16–24 ára	41,0	37,4	46,0	45,0	48,5	47,0	52,3	53,3	55,2	55,8
25–34 ára	20,2	18,7	21,1	21,2	24,1	25,9	23,3	25,4	26,8	25,6
35–44 ára	14,5	14,8	16,7	15,1	17,8	20,1	20,3	20,5	19,7	17,7
45–54 ára	17,7	16,6	18,0	19,4	19,0	20,0	19,3	19,7	16,7	17,9
55–64 ára	16,8	17,7	17,1	17,0	16,7	15,5	16,6	19,3	20,5	18,5
65–74 ára	19,1	15,2	13,7	16,7	19,1	13,9	12,9	14,5	14,4	14,1
Konur										
16–74 ára	23,3	21,5	22,8	22,7	25,3	24,4	26,2	26,5	26,8	26,1
16–24 ára	47,4	43,0	51,6	50,8	57,6	56,1	59,6	57,9	62,0	59,5
25–34 ára	20,5	16,2	18,9	20,3	23,3	21,3	20,2	23,4	24,8	26,0
35–44 ára	12,3	12,1	12,8	10,9	14,0	16,4	18,1	17,8	16,9	17,1
45–54 ára	18,4	17,5	16,6	17,4	17,0	17,9	19,2	19,7	14,3	14,5
55–64 ára	20,0	22,4	19,6	17,8	18,1	14,7	16,4	17,4	19,8	18,5
65–74 ára	23,1	16,0	18,4	24,9	20,6	11,3	10,2	15,7	21,2	19,4
Karlar										
16–74 ára	20,4	19,7	22,5	22,6	24,0	25,9	25,3	27,0	26,7	26,1
16–24 ára	35,0	31,8	39,7	38,5	38,4	37,7	44,2	48,3	47,9	52,4

25–34 ára	19,9	20,8	23,1	22,1	24,9	30,1	25,9	27,2	28,6	25,1
35–44 ára	16,5	17,2	20,4	19,3	21,4	23,5	22,6	23,2	22,3	18,3
45–54 ára	16,9	15,6	19,6	21,5	21,2	22,3	19,5	19,7	19,6	21,9
55–64 ára	13,4	12,9	14,5	16,0	15,3	16,5	16,9	21,4	21,3	18,4
65–74 ára	15,2	14,3	9,6	9,7	17,8	16,0	15,5	13,5	8,8	10,2

Heimild: Hagstofa Íslands.

Tafla 20. Óhefðbundinn vinnutími, % starfandi.

		2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Kvöld	Alls	Alls	59,2	56,6	55,5	56,2	57,5	61,7	61,8	63,0	62,0	60,3
		Yfirleitt	17,2	16,5	19,0	18,1	17,2	16,6	17,2	17,1	17,2	16,9
		Stundum	42,0	40,2	36,6	38,1	40,3	45,1	44,5	46,0	44,7	43,5
	Karlar	Alls	67,2	64,2	62,8	64,1	66,4	71,1	71,0	71,5	69,7	67,2
		Yfirleitt	19,1	18,2	20,9	19,7	19,7	18,9	19,8	19,6	19,7	19,1
		Stundum	48,1	46,0	41,9	44,4	46,7	52,3	51,2	51,9	50,0	48,1
	Konur	Alls	49,8	48,3	47,7	47,6	47,9	51,4	51,7	53,8	53,1	52,4
		Yfirleitt	15,0	14,6	16,9	16,3	14,6	14,1	14,4	14,3	14,4	14,3
		Stundum	34,8	33,7	30,8	31,3	33,4	37,3	37,3	39,5	38,7	38,1
Nætur	Alls	Alls	18,9	18,7	19,3	20,9	20,5	21,4	22,0	22,8	21,5	20,4
		Yfirleitt	5,5	5,1	6,8	6,5	6,1	5,3	5,8	5,0	5,6	5,6
		Stundum	13,4	13,6	12,4	14,4	14,5	16,1	16,2	17,9	15,8	14,8
	Karlar	Alls	24,2	25,3	25,8	28,4	28,5	29,2	30,1	31,0	28,4	25,8
		Yfirleitt	6,8	6,9	9,0	8,6	8,7	7,2	7,8	7,1	7,4	7,0
		Stundum	17,4	18,4	16,8	19,8	19,8	22,0	22,3	23,9	21,0	18,8
	Konur	Alls	12,6	11,4	12,2	12,8	11,9	12,9	13,2	13,9	13,6	14,2
		Yfirleitt	3,9	3,1	4,5	4,2	3,2	3,2	3,6	2,6	3,6	4,0
		Stundum	8,8	8,4	7,7	8,6	8,7	9,7	9,6	11,2	10,0	10,2
Laugardagar	Alls	Alls	62,3	58,3	57,7	60,4	62,7	65,5	66,2	68,0	66,9	64,3
		Yfirleitt	19,8	18,3	22,2	22,6	21,9	20,2	22,4	22,1	20,6	20,1
		Stundum	42,6	40,0	35,5	37,9	40,9	45,3	43,8	45,9	46,3	44,2
	Karlar	Alls	70,2	66,4	65,6	69,0	72,2	74,6	75,3	77,2	74,8	71,8
		Yfirleitt	22,6	20,5	24,3	25,0	24,5	22,2	24,9	26,0	23,7	22,2
		Stundum	47,6	45,9	41,3	44,0	47,7	52,4	50,5	51,2	51,1	49,7
	Konur	Alls	52,9	49,5	49,1	51,2	52,5	55,7	56,2	57,9	57,8	55,7
		Yfirleitt	16,3	15,9	19,9	19,9	19,0	18,0	19,6	17,8	17,0	17,8
		Stundum	36,6	33,6	29,2	31,2	33,5	37,6	36,6	40,1	40,8	37,9
Sunnudagar	Alls	Alls	48,8	47,0	45,6	47,9	48,8	52,8	55,2	53,6	53,2	53,5
		Yfirleitt	15,4	14,8	18,4	18,8	17,8	16,4	18,6	17,3	16,5	17,5
		Stundum	33,4	32,2	27,2	29,1	31,0	36,4	36,5	36,3	36,7	35,9
	Karlar	Alls	53,3	52,1	49,9	53,1	54,1	58,0	61,6	59,5	57,2	57,9
		Yfirleitt	16,6	16,1	19,8	20,3	18,9	17,2	20,1	19,6	18,0	18,4
		Stundum	36,7	36,0	30,1	32,8	35,2	40,8	41,5	39,9	39,2	39,4
	Konur	Alls	43,4	41,4	41,0	42,2	43,0	47,0	48,2	47,1	48,7	48,4
		Yfirleitt	13,9	13,3	17,0	17,1	16,7	15,5	17,1	14,7	14,8	16,5
		Stundum	29,5	28,0	24,1	25,1	26,3	31,5	31,1	32,4	33,9	31,9

Heimild: Hagstofa Íslands.

Tafla 21. Útgjöld til atvinnumála, % af vergri landsframleiðslu.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Útgjöld vegna atvinnuleysis	0,35	0,25	0,23	0,35	1,64	1,58	1,47	1,29	0,95	0,74
Atvinnuleysisbætur	0,29	0,19	0,17	0,30	1,59	1,46	1,32	1,16	0,84	0,66
Úrræði fyrir atvinnuleitendur	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,06	0,08	0,06	0,05	0,03

Styrkir úr starfsmannasjóði	0,01	0,01	0,00	0,00	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Framlög til starfsmenntunar	0,01	0,01	0,01	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Rekstur og þjónusta við atvinnulausa	0,03	0,03	0,02	0,02	0,03	0,05	0,06	0,07	0,06	0,05
Sérstök verkefni og eignakaup	0,01	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	0,02	0,04	0,04	0,00
Önnur útgjöld vegna atvinnuleysis	-0,01	0,00	0,00	0,01	-0,01	-0,01	-0,01	-0,04	-0,03	0,00

Heimild: Hagstofa Íslands.

Lýsigögn

Vinnuafli: Vinnuafli samanstendur af starfandi og atvinnulausu fólki á aldrinum 16–74 ára.

Atvinnuþátttaka: Atvinnuþátttaka er hlutfall vinnuafilsins af heildarmannfjöldanum.

Starfandi: Fólk telst vera starfandi (hafa atvinnu) ef það hefur unnið eina klukkustund eða lengur í viðmiðunarvikunni eða verið fjarverandi frá starfi sem það gegnir alla jafna. Einstaklingar í barneignaleyfi teljast vera fjarverandi frá vinnu hafi þeir farið í leyfi úr launuðu starfi jafnvel þótt þeir hafi ekki hug á að hverfa aftur til sama starfs.

Starfandi í fullu starfi: Svarandi úr vinnumarkaðsrannsókn Hagstofu Íslands telst vera í fullu starfi ef hann vinnur að jafnaði 35 klukkustundir eða meira á viku.

Vinnutími: Heildarvinnutími í fullu starfi samkvæmt svörum þátttakenda í vinnumarkaðsrannsókn Hagstofu Íslands í aðal- og aukastarfi í viðmiðunarvikunni.

Atvinnuleitendur: Teljast þeir sem ekki voru í starfi í viðmiðunarvikunni, geta hafið störf innan tveggja vikna frá því Vinnumarkaðsrannsókn Hagstofunnar er gerð og uppfylla auk þess eitthvert eftirfarandi skilyrða: **1)** Hafa verið virkir í atvinnuleit síðastliðnar fjórar vikur að viðmiðunarviku meðtalinni. **2)** Hafa fundið starf sem byrjar seinna, þó ekki síðar en innan þriggja mánaða. **3)** Bíða eftir að vera kallaðir til vinnu.

Skráð atvinnuleysi: Vinnumálastofnun reiknar út skráð atvinnuleysi á þann veg að fjöldi atvinnuleysisdaga er umreiknaður í meðalfjölda einstaklinga þar sem allir dagar í hverjum mánuði eru taldir nema laugardagar og sunnudagar og útkomunni deilt í áætlaðan mannafla á vinnumarkaði í hverjum mánuði.

Atvinnuleysisbætur: Launafólk og sjálfstætt starfandi einstaklingar á aldrinum 16–70 ára sem eru atvinnulausir en eiga rétt á atvinnuleysisbótum að því tilskyldu að hafa áunnið sér tryggingarétt og uppfylla ákveðin skilyrði.

Fólk utan vinnumarkaðar: Fólk telst utan vinnumarkaðar ef það er hvorki í vinnu né fullnægir skilyrðum um að vera atvinnulaust.

Vinnulitir eru skilgreindir sem fólk í hlutastarfi sem vill vinna meira en það gerir samkvæmt mælingu vinnumarkaðsrannsóknar Hagstofu Íslands.

Launafólk er starfsfólk með fastan eða tímabundinn ráðningarsamning, hvort heldur sem er í opinbera geiranum eða á almennum vinnumarkaði. Ráðningarsambandið felur í sér skilgreinda greiðslu gegn skilgreindu vinnuframlagi fyrir tiltekið tímabil.

Tímabundin störf eru annaðhvort störf þar sem lokadagur í starfi er skilgreindur í ráðningarsamningi eða starfstími er bundinn af tilteknu verkefni þannig að starfinu lýkur við verkefnisskil.

Vaktavinna er vinnufyrirkomulag þar sem starfsfólk leysir hvert annað af hólmi á tiltekinni starfsstöð samkvæmt fyrirframgefnu skipulagi sem leiðir til þess að fólk vinnur á ólíkum tímum dags á mismunandi vikudögum eða tímabilum. Vaktavinna getur falið í sér kvöld-, nætur- og helgarvinnu.

Óhefðbundinn vinnutími er allur vinnutími utan dagvinnutíma á virkum dögum.

Kafli 4. Lífskjör og velferð

Tafla 22. Tekjudreifing og lágtekjumörk.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Gini	26,3	28	27,3	29,6	25,8	23,6	24,0	24,0	22,7	23,6
Fimmtungastuðull	3,7	3,9	3,8	4,2	3,6	3,3	3,3	3,3	3,1	3,4
Lágtekjumörk	111,3	126,3	141,1	160,8	158,2	153,6	156,3	170,6	182,6	183,5
% undir lágtekjumörkum										
Alls	9,6	10,1	10,1	10,2	9,8	9,2	7,9	9,3	7,9	9,6
Karlar	9,1	9,1	9,5	9,3	9,8	9,0	8,4	9,6	8,1	9,6
Konur	10,2	11,0	10,7	11,1	9,8	9,5	7,5	8,9	7,7	9,6
Aldur										
<16	12,1	12,5	11,8	10,1	12,9	11,6	10,6	12,6	10,2	11,3
16–24	11,4	10,6	11,1	14,2	14,8	12,8	9,6	13,7	9,0	11,4
25–34	10,5	11,4	11,7	12,4	13,3	14,6	11,8	13,5	9,2	14,4
35–44	9,5	7,8	7,5	8,6	7,8	6,9	7,8	9,0	7,9	7,0
45–54	5,3	6,0	6,1	6,5	7,8	6,7	5,1	5,0	6,3	5,7
55–64	3,7	4,8	5,8	6,3	3,3	4,9	3,6	4,1	3,5	7,0
>64	11,8	15,1	15,0	12,4	4,9	4,3	4,5	4,0	6,9	9,0
Heimilisgerð										
Heimili án barna	8,9	10,9	11,6	13,2	9,6	9,1	7,8	8,3	7,8	10,3
Einhleypur karl	15,6	21,5	22,4	22,4	23,2	22,5	18,6	23,1	23,3	25,4
Einhleyp kona	19,5	31,3	28,6	33,2	16,1	16,0	9,0	9,0	14,4	18,3
Heimili með börn	10,0	9,6	9,1	8,3	10,0	9,3	8,0	10,0	8,0	9,2
Einstætt foreldri	27,0	23,3	28,0	22,8	30,1	28,4	24,5	27,1	22,3	29,5
Tveir fullorðnir með 1 barn	9,7	6,3	6,0	5,8	5,8	6,8	4,9	8,0	6,2	10,7
Tveir fullorðnir með 2 börn	6,1	7,3	3,8	4,2	5,8	6,9	5,6	5,5	4,0	4,7
Tveir fullorðnir með 3 börn eða fleiri	10,2	12,1	12,9	10,3	12,0	8,0	6,5	11,5	9,5	7,5
Staða á húsnæðismarkaði										
Eigandi, skuldlaus	10,3	9,9	10,1	9,4	4,9	5,5	4,1	6,2	6,7	11,4
Eigandi, með húsnæðislán	7,4	8,3	7,1	6,7	7,1	5,2	4,4	5,0	4,9	5,5
Leigjandi, almennum markaði	17,4	13,6	25,5	21,8	23,7	21,3	18	21,9	13,2	16,8
Leigjandi, úrræði	20,2	20,7	25,6	31,8	19,8	22,9	20,8	23,2	19,9	21,3
Menntun (25 ára og eldri)										
Grunnmenntun >24	8,3	7,4	6,4	8,3	7,5	6,4	4,9	6,0	4,9	6,5
Framhalds- og starfsmenntun >24	6,6	7,4	7,5	7,1	7,3	7,3	5,5	5,8	5,9	8,1
Háskólamenntun >24	3,1	4,3	3,7	4,8	2,8	3,6	3,2	3,7	3,1	4,7
Búseta										
Höfuðborgarsvæðið	8,2	8,8	9,3	9,7	8,7	9,3	8,3	9,4	7,8	10,1
Stærri bæir	7,8	10,0	11,0	10,8	13,0	11,3	9,4	11,5	9,2	8,9
Dreifbýli	16,1	15,1	11,8	11,2	10,0	6,2	4,8	6,2	6,4	8,4

Tafla 23. Skortur á efnislegum gæðum (% einstaklinga).

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Alls	8,0	7,0	7,4	2,5	3,4	6,5	6,9	6,8	6,6	5,5	5,0
Karlar	7,3	6,2	6,7	2,5	3,5	5,9	6,3	6,4	5,9	5,4	4,3
Konur	8,7	7,8	8,0	2,6	3,2	7,2	7,5	7,2	7,3	5,7	5,8
Aldur											
<18	9,2	8,4	9,5	2,9	3,5	8,4	8,0	8,9	8,3	7,8	6,8
18–24	11,8	9,8	9,2	3,1	5,4	6,3	6,0	5,5	6,7	3,7	6,0
25–34	10,7	8,4	9,0	4,3	3,8	9,4	10,0	10,7	8,2	6,0	6,4
35–44	8,2	6,4	6,3	1,3	4,8	6,7	6,6	7,1	8,2	6,9	5,5
45–54	6,4	5,8	7,0	2,0	2,4	5,6	7,6	5,7	6,3	4,8	3,6
55–64	3,5	3,6	3,3	2,0	2,0	4,7	7,1	4,5	5,4	4,5	3,4
>64	3,7	4,0	3,6	1,7	1,5	3,2	4,1	3,4	3,3	3,5	2,7
Heimilisgerð											
Heimili án barna	7,4	6,3	5,8	2,7	3,9	5,6	7,2	6,0	5,9	4,6	4,2
Einhleypur karl	14,5	9,7	9,9	7,7	8,8	9,9	15,2	13,2	13,9	12,5	5,9
Einhleyp kona	11,4	11,5	13,7	6,0	6,2	13,3	13,6	8,7	9,4	9,5	11,5
Heimili með börn	8,4	7,4	8,3	2,4	3,0	7,1	6,8	7,3	7,1	6,2	5,6
Einstætt foreldri	27,0	19,3	25,3	10,2	11,3	20,4	23,4	25,1	23,8	20,3	22,1
Tveir fullorðnir með 1 barn	5,7	4,8	6,7	1,3	1,6	5,5	4,3	4,3	3,8	1,3	3,3
Tveir fullorðnir með 2 börn	6,0	5,8	4,0	0,7	2,7	3,5	3,8	2,9	3,8	4,6	2,6
Tveir fullorðnir með 3 börn eða fleiri	6,3	8,0	9,3	2,3	1,5	7,1	4,7	5,5	5,8	5,9	4,6
Staða á húsnæðismarkaði											
Eigandi, skuldlaus	3,8	1,8	1,4	0,9	1,0	0,6	1,6	0,5	1,2	0,7	0,6
Eigandi, lán	6,5	5,6	5,9	1,5	2,3	5,0	5,2	4,8	4,3	4,2	3,4
Leigjandi, markaðsleiga	24,2	22,82	20,57	7,403	9,276	16,0	13,0	15,03	17,2	14,1	10,6
Leigjandi, úrræði	19,83	19,84	24,95	12,79	12,54	18,24	18,94	19,59	16,56	10,6	15,6
Menntun											
Grunnmenntun	9,4	9,3	9,2	3,1	4,8	7,1	9,0	8,8	8,3	6,3	6,3
Starfs- og framhaldsmenntun	7,3	5,5	5,7	2,7	2,8	5,9	6,6	5,1	5,6	4,5	4,9
Háskólamenntun	4,5	3,0	3,8	0,8	1,6	4,2	3,2	3,8	4,1	3,4	2,1
Búseta											
Höfuðborgarsvæðið	7,8	6,5	7,0	2,6	3,0	6,4	6,9	6,2	7,1	5,0	4,7
Stærri bæir	9,9	8,0	8,1	1,6	3,7	9,3	9,0	10,3	6,7	8,6	7,1
Dreifbýli	6,8	7,8	8,0	3,2	4,1	3,5	4,3	5,0	4,4	3,9	3,8

Heimild: Eurostat.

Tafla 24. Mat á fjárhagsvanda eftir heimilisgerð, % einstaklinga.

	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Húsnæðiskostnaður – þung byrði (gamla skilgreiningin)	10,8	9,8	9,8	11,4	15,3	17,7	19,9				
Heimili án barna	9,8	9,6	8,0	10,0	12,0	11,6	16,0				
Heimili með börn	11,5	9,9	10,7	12,4	17,3	21,3	22,5				
Þar af einstæðir foreldrar	24,9	20,6	19,4	29,7	32,1	34,8	30,6				
Húsnæðiskostnaður – þung byrði						31,9	33,9	29,3	27,8	26,6	24,8
Heimili án barna						21,7	26,2	22,2	21,5	21,6	20,4
Heimili með börn						37,9	38,8	33,8	32,0	29,9	27,8
Þar af einstæðir foreldrar						48,7	45,4	41,0	44,6	45,8	40,5
Vanskil húsnæðislána eða leigu	9,4	6,3	6,0	5,5	7,5	11,2	10,9	10,7	12,0	9,9	9,0
Heimili án barna	5,1	3,5	4,2	4,1	5,0	6,7	7,6	6,7	7,0	6,2	5,5
Heimili með börn	12,0	7,9	7,0	6,3	9,0	13,9	13,0	13,2	15,3	12,2	11,2
Þar af einstæðir foreldrar	12,3	15,5	12,5	10,5	18,6	21,7	17,4	22,0	22,7	17,6	18,4
Vanskil reikninga	7,3	5,0	4,7	3,2	3,9	7,0	7,5	7,0	7,5	7,5	6,6
Heimili án barna	4,0	3,0	3,2	2,2	3,5	4,3	5,0	3,9	4,8	4,3	3,3
Heimili með börn	9,4	6,2	5,5	3,9	4,1	8,6	9,1	8,9	9,2	9,6	8,8
Þar af einstæðir foreldrar	7,9	12,8	13,7	9,9	8,6	19,2	19,4	21,5	15,5	18,6	14,2
Vanskil annarra lána	9,2	7,0	9,8	5,9	10,8	14,9	14,0	11,7	10,4	10,1	7,7
Heimili án barna	5,8	3,4	5,5	4,3	8,2	8,7	7,8	7,2	6,9	5,8	4,4
Heimili með börn	11,3	9,1	12,3	6,9	12,3	18,6	18,0	14,6	12,7	12,8	9,8
Þar af einstæðir foreldrar	9,1	12,4	15,6	9,6	17,8	27,5	28,8	24,7	17,8	19,6	15
Önnur lán – þung byrði	19,9	17,1	22,7	14,6	31,2	37,1	27,4	25,3	24,4	22,1	17,3
Heimili án barna	20,7	14,8	21,9	13,7	30,5	34,0	24,8	25,2	24,8	19,4	16,8
Heimili með börn	19,5	17,9	22,9	15,0	31,5	38,3	28,4	25,3	24,3	23,2	17,6
Þar af einstæðir foreldrar	39,9	34,2	44,2	28,3	42,5	50,9	42,1	32,9	32,3	33,6	31,9
Getur ekki mætt óvæntum útgjöldum	35,7	30,2	27,7	25,1	27,5	33,4	37,4	34,6	33,7	34,0	36,8
Heimili án barna	333,3	27,7	28,5	23,6	26,7	29,9	35,3	30,0	30,2	30,5	34,0
Heimili með börn	37,2	31,6	27,3	26,0	27,9	35,5	38,8	37,6	36,0	36,3	38,7
Þar af einstæðir foreldrar	72,3	66,7	49,7	59,7	59,1	64,0	68,6	68,8	68,4	71,4	68,2
Erfitt að ná endum saman	36,8	34,7	27,3	30,4	40,7	50,7	53,2	50,8	51,7	47,6	44,0
Heimili án barna	33,0	31,1	26,1	25,4	34,3	40,0	43,2	39,5	42,9	39,3	35,7
Heimili með börn	39,0	36,7	27,8	33,5	44,6	57,3	59,4	57,9	57,5	53,0	49,4
Þar af einstæðir foreldrar	64,7	62,7	59,1	59,3	57,8	76,2	78,8	75,6	78,5	79,6	71,2

Heimild: Eurostat.

Tafla 25. Lífeyrisþegar.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Fjöldi lífeyrisþega TR										
Fjöldi ellilífeyrisþega	33.292	33.921	34.641	35.478	36.200	37.615	39.023	40.537	42.054	43.650
Fjöldi örorkulífeyrisþega	14.855	15.252	15.599	15.818	16.027	16.408	16.791	17.071	17.776	18.415
Fjöldi endurhæfingarlífeyrisþega	1.099	1.263	1.292	1.148	1.131	1.251	1.425	1.653	1.465	1556
Nýgengi lífeyrisþega TR										
Ellilífeyrir	1.801	1.829	1.934	1.728	1.714	2.018	2.988	2.625	2.615	2562
Endurhæfingarlífeyrir	741	816	788	582	631	706	803	930	846	887
Örorkulífeyrir	1.176	1.278	1.260	935	1.178	1.236	1.286	1.129	1.572	1448
Karlar með örorkulífeyri eftir greiðendum lífeyris										
Tekjur frá TR eingöngu	46,1	51,6	52,5	53,4	54,0	53,4	53,0	52,7	52,0	51,8
Tekjur frá TR og lífeyrissjóði	51,8	46,3	43,2	42,6	42,5	43,1	45,5	45,8	46,5	46,2
Tekjur frá lífeyrissjóði eingöngu	2,1	2,1	4,3	4,0	3,5	3,4	1,5	1,5	1,5	2,0
Konur með örorkulífeyri eftir greiðendum lífeyris										
Tekjur frá TR eingöngu	43,1	49,7	52,3	53,3	53,6	52,8	52,3	51,3	49,1	48,4
Tekjur frá TR og lífeyrissjóði	55,7	49,1	45,2	44,9	44,7	45,4	47,0	47,8	49,8	50,6
Tekjur frá lífeyrissjóði eingöngu	1,2	1,2	2,5	1,9	1,7	1,8	0,7	0,9	1,1	1,0
Einstaklingar með 75% örorkumat, % af mannfjölda á sama aldri										
16–66 ára	7,2	7,3	7,6	7,6	7,7	7,9	7,9	8,0	8,3	8,4
Karlar, 16–66 ára	5,6	5,7	6,0	6,0	6,2	6,3	6,3	6,4	6,6	6,6
Yngri en 25 ára	2,0	2,1	2,2	2,1	2,1	2,2	2,3	2,4	2,5	2,7
25–44 ára	3,7	3,8	4,0	4,0	4,1	4,1	4,2	4,3	4,5	4,5
45 ára og eldri	9,6	9,9	10,3	10,2	10,4	10,6	10,6	10,6	10,8	10,8
Konur, 16–66 ára	8,9	9,0	9,2	9,2	9,3	9,5	9,6	9,7	10,0	10,2
Yngri en 25 ára	1,8	1,7	1,7	1,7	1,5	1,5	1,5	1,5	1,6	1,7
25–44 ára	6,1	6,1	6,3	6,2	6,3	6,3	6,4	6,4	6,7	7,0
45 ára og eldri	15,9	16,0	16,1	16,1	16,3	16,6	16,7	16,9	17,3	17,5
Karlar með 75% örorkumat eftir ástæðu greiningar (% skipting)										
Stoðkerfissjúkdómar	17,5	17,5	17,8	17,8	17,5	17,9	18,3	17,8	17,8	17,5
Sjúkdómar í taugakerfi og skynfærum	10,5	10,3	10,1	10,2	10,4	10,3	10,2	10,3	10,1	10,0
Sjúkdómar í blóðrásarkerfi	8,7	8,6	8,3	7,9	7,8	7,4	7,2	6,5	6,2	6,1
Geðraskanir	42,0	41,9	41,6	41,9	42,0	42,1	42,2	43,8	44,4	44,1
Áverkar	9,0	9,3	9,3	9,3	9,5	9,6	9,8	9,4	9,2	9,1
Aðrar ástæður	12,3	12,4	12,8	12,8	12,7	12,6	12,4	12,2	12,3	13,2
Konur með 75% örorkumat eftir ástæðu greiningar (% skipting)										
Stoðkerfissjúkdómar	35,2	35,4	35,5	35,6	35,9	36,0	36,4	37,0	37,1	36,0
Sjúkdómar í taugakerfi og skynfærum	8,8	8,7	8,8	8,7	8,8	8,8	9,0	8,7	8,6	8,6
Sjúkdómar í blóðrásarkerfi	3,9	3,6	3,6	3,6	3,5	3,5	3,3	3,3	3,1	3,1
Geðraskanir	32,3	32,9	33,2	33,5	33,7	33,7	33,8	34,0	34,1	34,1
Áverkar	4,8	4,9	4,7	4,7	4,7	4,9	5,0	5,1	4,9	4,9
Aðrar ástæður	14,9	14,6	14,2	13,9	13,4	13,0	12,5	11,8	12,2	13,3
Ellilífeyrisþegar 67 ára og eldri og fjöldi þeirra sem eru með réttindi hjá TR í desember ár hvert										
Hlutfall af mannfjölda 67 ára og eldri	88,3	88,2	87,6	85,9	84,0	82,4	83,9	84,0	83,9	83,4
Karlar 67 ára og eldri með ellilífeyri eftir greiðendum lífeyris										
Tekjur frá TR eingöngu	5,2	5,1	4,5	5,1	4,7	4,0	3,8	3,5	3,0	2,8

Tekjur frá TR og lífeyrissjóði	79,4	77,3	63,3	66,1	65,8	64,1	73,5	73,9	73,1	71,5
Tekjur frá lífeyrissjóði eingöngu	15,5	17,7	32,2	28,8	29,5	31,9	22,7	22,7	23,9	25,7
Konur 67 ára og eldri með ellilífeyri eftir greiðendum lífeyris										
Tekjur frá TR eingöngu	8,1	7,6	6,6	7,0	6,7	5,8	5,3	4,8	4,2	4,0
Tekjur frá TR og lífeyrissjóði	81,6	80,0	73,5	75,9	76,3	75,5	80,0	80,2	80,3	79,3
Tekjur frá lífeyrissjóði eingöngu	10,3	12,4	19,9	17,2	17,0	18,8	14,8	15,0	15,5	16,7

Heimild: Tryggingastofnun ríkisins (TR) og Hagstofa Íslands.

Tafla 26. Ráðstöfunartekjur lífeyrisþega eftir kyni og tegund lífeyris (verðlag 2016).

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Karlar með örorkulífeyri										
Minna en 150.000 kr.	1,8	2,1	1,7	1,9	1,4	1,5	1,8	1,3	1,7	1,6
Undir 200.000 kr.	24,8	34,3	35,1	41,5	40,3	39,8	39,9	35,8	34,9	21,9
200.000–299.999 kr.	50,4	40,0	44,3	41,5	43,1	43,7	43,3	45,1	44,2	54,3
300.000 kr. eða meira	24,8	25,7	20,6	17,1	16,5	16,5	16,9	19,1	20,9	23,8
Konur með örorkulífeyri										
Minna en 150.000 kr.	8,0	1,7	1,4	1,5	1,2	1,3	1,3	1,0	1,3	1,1
Undir 200.000 kr.	31,7	31,2	33,8	40,0	39,7	38,4	37,8	32,8	31,5	21,0
200.000–299.999 kr.	45,5	44,4	45,8	44,0	44,7	46,0	46,2	49,1	48,6	55,0
300.000 kr. eða meira	22,8	24,3	20,4	16,0	15,6	15,6	16,0	18,1	19,9	24,1
Karlar með ellilífeyri										
Minna en 150.000 kr.	1,3	0,9	0,8	0,7	0,6	0,5	0,6	0,6	0,7	0,8
Undir 200.000 kr.	19,0	17,5	21,7	32,2	35,4	37,3	32,4	22,1	19,6	12,2
200.000–299.999 kr.	45,1	42,2	51,5	50,0	49,3	48,5	48,2	55,2	55,4	58,3
300.000 kr. eða meira	35,9	40,3	26,9	17,8	15,4	14,2	19,4	22,7	25,1	29,5
Konur með ellilífeyri										
Minna en 150.000 kr.	3,0	1,5	1,6	1,0	0,8	0,9	0,9	0,9	0,9	0,8
Undir 200.000 kr.	30,9	25,3	32,4	46,8	50,8	52,4	47,2	34,6	31,1	19,7
200.000–299.999 kr.	46,6	45,6	52,1	44,1	41,9	40,3	42,2	52,8	54,2	60,7
300.000 kr. eða meira	22,5	29,2	15,5	9,1	7,3	7,3	10,5	12,6	14,7	19,6

Heimild: Tryggingastofnun ríkisins.

Tafla 27. Heimili sem fá fjárhagsaðstoð frá sveitarfélagi.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Heimili sem fá fjárhagsaðstoð frá sveitarfélögum										
Fjöldi heimila sem fá fjárhagsaðstoð	4.280	5.029	5.994	6.910	7.715	7.736	8.042	7.749	6.996	5.858
% heimila sem fá fjárhagsaðstoð	3,6	4,1	4,8	5,5	6,3	6,2	6,5	6,2	5,4	4,4
Heimili sem fá fjárhagsaðstoð, % af heimilum í landinu eftir fjölskyldugerð										
Einhleypir karlar	9,0	10,1	12,5	15,1	16,8	16,9	19,4	18,7	15,1	11,3
Einhleypar konur	4,6	5,2	5,7	7,0	8,3	8,2	8,9	8,7	8,2	6,9
Hjón/sambúð án barna	0,4	0,4	0,9	1,0	1,2	1,1	1,2	0,5	0,0	0,3
Hjón/sambúð með börn	0,8	0,9	0,3	0,5	0,6	0,5	0,5	1,1	0,1	0,9
Einstæðir foreldrar	20,5	22,8	22,4	19,7	23,0	21,7	23,7	21,9	25,1	18,6
Börn < 18 ára á heimilum sem fá fjárhagsaðstoð	4,1	4,5	4,8	5,0	5,1	5,3	5,5	5,3	4,7	4,2

Heimild: Hagstofa Íslands.

Tafla 28. Ungt fólk í foreldrahúsum (%).

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Allir 20–29 ára	32,1	33,4	35,0	34,3	34,9	36,6	37,4	37,8	39,7	40,3

	20–24 ára	49,4	50,8	52,6	53,5	53,6	54,8	55,9	55,2	56,2	56,9
	25–29 ára	14,9	17,6	18,2	15,5	16,0	17,0	16,7	18,0	20,6	21,4
Karlur	20–29 ára	39,4	40,5	42,1	40,7	41,3	41,9	43,0	43,6	44,5	44,3
	20–24 ára	58,4	61,2	61,5	63,2	61,1	60,0	59,9	59,7	58,5	59,0
	25–29 ára	20,6	22,1	23,5	19,2	21,4	23,1	22,5	23,8	28,4	27,4
Konur	20–29 ára	24,2	25,8	27,5	27,4	28,4	31,0	31,7	31,8	34,5	36,1
	20–24 ára	39,7	40,0	43,2	43,3	46,0	49,5	51,5	50,1	53,6	54,7
	25–29 ára	8,9	12,8	12,6	11,3	10,5	10,4	11,3	12,5	12,1	15,1

Heimild: Hagstofa Íslands.

Tafla 29. Staða á húsnæðismarkaði og húsnæðiskostnaður.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Hlutfallsleg skipting einstaklinga e. stöðu á húsnæðismarkaði										
Eigendur, skuldlausir	18,9	14,8	14,2	14,9	13,8	15,1	14,6	14,6	16,1	15,0
Eigendur með lán	67,3	71,6	71,6	69,3	67,6	62,8	62,7	62,9	62,0	62,7
Leigjendur á almennum markaði	6,7	5,7	6,8	7,8	10,4	11,0	13,0	12,1	12,4	11,2
Leigjendur, úrræði	6,3	6,4	6,1	6,5	6,9	8,8	7,8	8,8	8,3	9,4
Leigjendur, endurgjaldslaust	0,7	1,5	1,4	1,5	1,4	2,3	2,0	1,6	1,1	1,7
% með verulega íþyngjandi húsnæðiskostnað	14,3	10,5	11,4	9,5	9,6	10,1	9,0	8,8	8,1	9,6
% með verulega íþyngjandi húsnæðiskostnað e. stöðu á húsnæðismarkaði										
Eigandi, skuldlaus	6,4	8,3	5,9	4,9	3,8	6,5	4,0	7,0	5,4	7,2
Eigandi með lán	16,8	11,5	12,4	9,7	10,1	10,8	7,7	6,8	6,1	7,4
Leigjandi á almennum markaði	13,2	9,4	17,3	15,7	16,5	18,6	18,1	17,9	18,6	20,7
Leigjandi, úrræði eða endurgjaldslaust	3,6	6,3	5,1	9,0	6,7	13,7	14,0	14,4	13,0	15,9
% með verulega íþyngjandi húsnæðiskostnað e. heimilisgerð										
1 fullorðinn, karl	19,7	22,0	21,9	20,1	24,1	28,0	18,0	16,4	23,8	26,4
1 fullorðinn, kona	15,8	13,7	17,1	17,8	16,2	20,8	18,7	17,1	15,9	19,2
2 fullorðnir <65, barnlaus	9,8	8,5	11,9	8,4	9,4	8,2	10,3	9,0	7,3	9,2
2 fullorðnir, annar>64, barnlaus	4,4	5,6	5,4	5,0	2,3	4,9	4,5	3,4	3,9	4,0
1 fullorðinn m. barn/börn	16,0	14,6	11,5	14,8	18,9	21,3	21,4	22,3	17,8	20,2
2 fullorðnir, 1 barn	13,3	9,5	11,5	7,0	6,3	6,4	7,4	7,0	6,6	7,9
2 fullorðnir, 2 börn	18,1	8,9	11,9	9,3	9,3	11,2	4,8	6,1	4,4	8,1
2 fullorðnir, >2 börn	20,2	12,0	14,0	11,5	9,9	12,3	7,6	7,4	7,1	7,4
% með verulega íþyngjandi húsnæðiskostnað e. tekjubilum										
Lægsta tekjubil 1–20%	30,5	25,5	23,3	25,3	27,9	29,7	27,3	25,3	24,9	30,6
Annað tekjubil 21–40%	12,3	7,4	9,7	7,1	7,7	7,3	8,4	8,7	7,1	8,0
Þriðja tekjubil 41–60%	8,9	8,5	8,9	7,2	4,8	5,9	3,9	4,4	3,7	4,7
Fjórtða tekjubil 61–80%	12,9	6,5	8,8	4,8	4,6	5,9	3,6	3,4	3,0	3,5
Efsta tekjubil 81–100%	6,9	5,2	6,3	3,1	3,7	2,6	2,8	2,9	2,2	2,0

Heimild: Eurostat.

Tafla 30. Útgjöld til félagsverndar.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Útgjöld ríkisins til almannatrygginga og velferðarmála, % af vergri landsframleiðslu										
Almannatryggingar og velferðarmál, alls	8,18	8,52	10,63	10,62	11,08	10,55	10,12	10,09	9,40	9,07
1. Sjúkdómar	0,05	0,06	0,05	0,05	0,05	0,05	0,06	0,06	0,07	0,05
2. Öroraka og fötlun	2,09	2,26	2,56	2,59	2,80	2,79	2,85	2,93	2,78	2,74
3. Öldrun	2,14	2,14	2,09	2,00	2,45	2,47	2,43	2,56	2,48	2,52
4. Eftirlifendur	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,02	0,01	0,01
5. Fjölskyldur og börn	2,47	2,42	2,62	2,60	2,30	2,23	2,34	2,31	2,12	2,04
6. Atvinnuleysi	0,23	0,35	1,63	1,58	1,46	1,29	0,94	0,73	0,55	0,44
7. Húsnæðisaðstoð	0,58	0,65	0,91	1,00	1,35	1,07	0,71	0,69	0,57	0,48

8. Félagsleg aðstoð, ótalin annars staðar	0,27	0,30	0,37	0,41	0,42	0,41	0,42	0,43	0,40	0,44
9. Almannatryggingar og velferðarmál	0,34	0,33	0,38	0,38	0,24	0,22	0,36	0,37	0,41	0,35

Útgjöld til fjárhagsaðstoðar sveitarfélaga með fleiri en 250 íbúa

Á verðlagi ársins 2016 í m.kr.	2142,7	2384,3	2890,0	3580,1	4240,0	4453,2	4801,8	4916,4	4581,8	3712,8
Breyting milli ára á föstu verðlagi %	-10,8	11,3	21,2	23,9	18,4	5,0	7,8	2,4	-6,8	-19,0

Heimild: Hagstofa Íslands.

Tafla 31. Einstaklingar í alvarlegum vanskilum að meðaltali í hverjum mánuði.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Janúar	16.058	15.771	17.887	20.413	23.312	26.096	27.248	27.559	26.738	24.662
Febrúar	16.116	15.777	18.153	20.609	23.375	26.369	27.202	27.386	26.579	24.630
Mars	16.040	15.871	18.493	20.782	23.835	26.448	27.423	27.417	26.422	24.470
Apríl	16.027	15.981	19.101	21.185	24.260	26.578	27.612	27.438	25.973	24.351
Mái	15.874	16.090	19.534	21.582	24.876	26.376	27.744	27.526	25.721	24.275
Júní	15.896	16.183	19.906	21.724	25.076	26.339	27.986	27.455	25.551	23.992
Júlí	15.802	16.226	19.141	21.740	25.692	26.586	28.334	27.505	25.686	23.933
Ágúst	15.809	16.397	19.584	21.928	25.518	26.666	28.321	27.813	25.701	24.035
September	15.809	16.448	19.609	22.109	25.504	26.525	28.099	27.166	25.694	24.003
Október	15.707	16.859	19.530	22.428	25.685	26.615	28.048	26.779	25.504	23.866
Nóvember	15.697	17.103	19.886	22.653	25.734	26.868	28.140	26.714	25.459	23.663
Desember	15.782	17.541	20.048	22.886	25.918	26.894	28.061	26.928	25.265	23.417

Heimild: CreditInfo.

Tafla 32. Eignir og skuldir heimila eftir tíundarbílum tekna (samtala í milljónum ÍSK).

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Eignir alls	3.471.027	3.784.832	3.882.462	3.558.058	3.740.308	3.972.716	4.124.068	4.416.439	4.791.607	5.231.791
1. tíund	26.777	28.389	32.689	38.383	44.157	49.767	51.855	55.612	55.315	56.923
2. tíund	40.288	45.295	49.818	57.078	62.416	64.515	67.851	69.348	74.092	79.771
3. tíund	99.133	96.016	104.484	91.968	105.745	116.222	126.256	134.397	142.952	155.381
4. tíund	153.338	158.633	182.155	193.351	215.484	222.933	218.352	227.835	239.440	256.190
5. tíund	196.828	205.582	225.940	209.689	222.425	234.438	236.087	257.631	267.768	283.080
6. tíund	268.405	287.025	311.921	306.117	324.822	343.300	347.644	361.372	380.541	402.203
7. tíund	352.285	390.803	423.684	401.483	432.467	455.631	476.089	506.845	541.167	585.804
8. tíund	465.558	522.340	543.497	507.038	527.656	561.419	591.340	633.673	681.972	756.513
9. tíund	600.583	665.897	683.391	626.922	673.123	722.089	741.142	801.120	876.471	956.286
10. tíund	1.267.826	1.384.848	1.324.879	1.126.026	1.132.008	1.202.397	1.267.449	1.368.601	1.531.883	1.699.635
Skuldir alls	1.399.740	1.748.568	1.995.441	1.992.929	1.883.975	1.918.231	1.921.765	1.897.141	1.842.318	1.888.489
1. tíund	16.726	24.496	30.680	45.172	44.520	52.923	53.669	46.309	37.687	34.241
2. tíund	25.509	32.803	39.347	50.784	53.894	49.234	48.481	45.392	40.480	36.483
3. tíund	42.840	55.259	74.875	84.541	80.354	79.767	72.943	69.401	65.710	62.573
4. tíund	56.776	74.608	87.143	90.583	88.241	85.607	87.923	82.111	79.582	77.313
5. tíund	87.469	108.399	135.268	129.549	125.608	125.794	118.571	112.024	104.844	103.427
6. tíund	118.270	150.669	178.347	175.724	167.825	171.159	166.573	161.913	151.766	151.252
7. tíund	164.766	209.672	247.014	231.790	219.408	220.730	219.552	219.630	213.714	220.519
8. tíund	221.538	277.376	312.955	302.269	284.096	295.454	304.194	295.784	295.621	303.644
9. tíund	273.335	347.458	385.360	376.029	356.284	369.691	374.666	379.321	380.266	402.947
10. tíund	392.506	467.822	504.449	506.485	463.741	467.867	475.188	485.252	472.644	496.086
Eigið fé alls	2.071.286	2.036.263	1.887.020	1.565.129	1.856.332	2.054.485	2.202.302	2.519.297	2.949.288	3.343.302
1. tíund	10.050	3.893	2.009	-6.789	-362	-3.155	-1.814	9.303	17.627	22.682
2. tíund	14.779	12.491	10.471	6.294	8.521	15.281	19.369	23.955	33.612	43.287
3. tíund	56.292	40.756	29.609	7.426	25.391	36.455	53.312	64.995	77.242	92.808
4. tíund	96.562	84.024	95.011	102.767	127.243	137.325	130.428	145.724	159.858	178.877

5. tíund	109.358	97.182	90.671	80.139	96.816	108.644	117.515	145.607	162.924	179.652
6. tíund	150.135	136.356	133.574	130.392	156.996	172.141	181.070	199.458	228.775	250.951
7. tíund	187.519	181.131	176.670	169.693	213.058	234.900	256.536	287.214	327.453	365.285
8. tíund	244.020	244.963	230.542	204.769	243.560	265.964	287.146	337.889	386.351	452.868
9. tíund	327.247	318.438	298.031	250.893	316.839	352.398	366.475	421.799	496.205	553.339
10. tíund	875.320	917.025	820.429	619.541	668.267	734.529	792.261	883.348	1.059.238	1.203.549

Heimild: Hagstofa Íslands.

Tafla 33. Eignir og skuldir heimila eftir tíundarbilum eigna (samtala í milljónum ÍSK).

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Eignir alls	3471027	3784832	3882462	3558058	3740308	3972716	4124068	4416439	4791607	5231791
1. tíund	0	167	329	387	339	403	438	463	442	487
2. tíund	0	2.205	2.918	2.996	3.002	3.263	3.484	3.698	3.979	4.379
3. tíund	1.418	7.376	8.782	8.297	8.553	9.004	9.285	9.552	10.228	11.135
4. tíund	14.103	22.592	25.764	22.792	22.715	22.854	22.399	22.090	22.946	24.450
5. tíund	102.252	105.381	122.681	105.070	108.312	103.676	91.725	81.332	74.855	71.591
6. tíund	259.956	277.566	290.863	264.947	283.018	298.783	302.181	310.439	319.463	329.430
7. tíund	368.822	399.069	404.919	371.919	397.471	428.087	447.310	482.055	523.978	578.570
8. tíund	485.743	528.680	535.630	491.956	526.450	566.619	595.232	644.738	705.616	783.655
9. tíund	682.032	742.948	756.515	692.123	741.728	801.433	843.834	910.216	993.191	1.096.123
10. tíund	1.556.697	1.698.843	1.734.056	1.597.567	1.648.716	1.738.590	1.808.174	1.951.853	2.136.904	2.331.967
Skuldir alls	1.399.740	1.748.568	1.995.441	1.992.929	1.883.975	1.918.231	1.921.765	1.897.141	1.842.318	1.888.489
1. tíund	3.978	7.814	17.554	32.001	30.759	30.549	32.046	29.832	29.182	27.428
2. tíund	5.025	9.400	16.951	28.344	27.426	27.507	27.124	27.938	27.915	26.243
3. tíund	13.296	10.616	19.262	26.448	29.296	29.946	31.390	30.083	29.876	27.312
4. tíund	19.140	21.537	33.886	36.585	37.016	38.201	37.665	35.888	33.627	32.130
5. tíund	74425	80.732	109.914	98.492	87.769	80.977	69.591	57.129	48.753	44.121
6. tíund	170585	217.572	254.750	254.840	246.569	248.194	242.898	233.840	217.922	212.674
7. tíund	214.540	275.936	317.498	323.710	315.805	323.101	330.953	334.333	329.439	338.546
8. tíund	247.517	314.555	344.910	348.002	333.958	346.312	356.660	361.162	358.436	380.753
9. tíund	268.584	345.817	383.143	388.392	365.078	379.150	386.077	386.424	383.381	409.336
10. tíund	382.644	464.583	497.568	456.111	410.294	414.287	407.357	400.509	383.781	389.941
Eigið fé alls	2.071.286	2.036.263	1.887.020	1.565.129	1.856.332	2.054.485	2.202.302	2.519.297	2.949.288	3.343.302
1. tíund	-3.978	-7.647	-17.225	-31.613	-30.420	-30.146	-31.607	-29.369	-28.739	-26.940
2. tíund	-5.025	-7.194	-14.032	-25.347	-24.424	-24.244	-23.639	-24.240	-23.935	-21.864
3. tíund	-11.878	-3.239	-10.480	-18.151	-20.743	-20.941	-22.105	-20.530	-19.647	-16.177
4. tíund	-5.036	1.054	-8.122	-13.792	-14.300	-15.346	-15.265	-13.798	-10.681	-7.680
5. tíund	27.826	24.648	12.766	6.578	20.542	22.698	22.133	24.202	26.101	27.469
6. tíund	89.370	59.994	36.112	10.106	36.448	50.588	59.283	76.599	101.540	116.756
7. tíund	154.281	123.133	87.420	48.208	81.666	104.985	116.357	147.721	194.539	240.023
8. tíund	238.225	214.124	190.720	143.954	192.491	220.307	238.572	283.575	347.179	402.902
9. tíund	413.448	397.131	373.372	303.730	376.649	422.282	457.756	523.792	609.810	686.786
10. tíund	1.174.053	1.234.259	1.236.488	1.141.456	1.238.422	1.324.302	1.400.817	1.551.343	1.753.122	1.942.026

Heimild: Hagstofa Íslands.

Tafla 34. Fjöldi gjaldþrotáurskurða á búum einstaklinga eftir kyni.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Alls	154	201	112	139	185	291	369	540	456	390
Konur	36	38	13	18	24	55	98	152	129	99
Karlar	118	163	99	121	161	236	271	388	327	291

Heimild: Dómstólaráð.

Tafla 35. Fatlaðir með þjónustu. Fjöldi eftir kyni, aldri og tegund fötlunar.

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Alls	4.194	4.260	4.783	4.830	4.729	4.637
Karlar	2.454	2.579	2.948	2.913	2.916	2.896
Konur	1.740	1.681	1.835	1.917	1.813	1.741
0–17 ára	1.461	1.599	1.910	1.627	1.673	1.591
18–39 ára	1.059	1.136	1.276	1.401	1.390	1.444
40–66 ára	1.284	1.275	1.344	1.466	1.404	1.343
67 ára og eldri	390	250	253	336	262	259
Eftir tegund fötlunar (Alls)						
Hreyfihömlun	593	572	582	624	623	436
Heyrnarskerðing/-leysi	37	33	50	42	45	44
Sjónskerðing/ blinda	44	38	44	42	47	39
Geðröskun/ -fötlun	474	449	541	627	612	716
Proskahömlun	1.062	1.091	1.219	1.191	1.155	1.148
Einhverfa	955	1.057	1.334	1.261	1.341	1.213
Annað og fjölfötlun	668	565	609	631	659	926
Upplýsingar vantar	361	455	404	412	247	115
Eftir tegund fötlunar (0–17 ára)						
Hreyfihömlun	108	116	154	132	148	81
Heyrnarskerðing/-leysi	23	20	28	25	25	29
Sjónskerðing/ blinda	23	21	20	20	22	18
Geðröskun/ -fötlun	13	23	28	30	36	32
Proskahömlun	296	301	375	311	288	267
Einhverfa	707	773	997	858	877	811
Annað og fjölfötlun	220	211	259	211	229	342
Upplýsingar vantar	71	134	49	40	48	11

Tafla 36. Öryggi, afbrot og löggæsla.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Skráð afbrot á hverja 10.000 íbúa										
Þjófnaður	100,7	138,5	160,6	154,7	131,7	129,3	126,7	112,1	121,9	103,5
Innbrot	74,1	87,3	110,6	90,1	59,6	42,8	33,7	34,9	38,5	30,9
Ofbeldisbrot	46,0	42,1	36,3	36,9	33,8	35,6	36,7	37,8	48,0	47,8
Kynferðisbrot	11,4	11,8	10,0	10,2	11,4	11,4	22,6	12,8	13,4	14,8
Svarendur sem segjast vera mjög/frekar öruggir í samfélaginu										
% örugg í eigin hverfi eftir myrkur		91,5	91,6		90,5		90,6	92,2	92,6	92,3
Karlar		97,2	97,9		95,0		95,2	96,3	95,0	96,4
Konur		86,1	85,4		85,9		85,8	87,9	90,2	88,1
% örugg(ur) í miðborg Reykjavíkur eftir myrkur eða eftir miðnætti um helgar		32,4	32,6		34,9		36,9	39,8	39,4	41,1
Karlar		47,2	48,7		48,8		50,2	54,8	53,4	54,7
Konur		18,3	17,3		19,2		22,2	24,5	24,4	27,2

Svarendur sem segjast hafa orðið þolendur afbrots eftir tegund afbrots

Innbrot eða þjófnaður	9,1	9,2	9,9							
Innbrot						6,4	5,5	6,3	7,2	
Þjófnaður						12,5	10,1	10,4	8,5	
Ofbeldisbrot	3,9	2,6	3,4			3,3	3,0	2,6	2,1	
kynferðisbrot	0,8	0,3	0,5			1,2	1,7	1,9	2,0	
Fjöldi lögreglumanna per 10.000 íbúa	26,5	25,8	26,2	22,9	22,4	23,7	21,1	20,9	21,6	21,2
Útgjöld til löggæslu, % VLF	0,75	0,71	0,96	0,67	1,02	0,75	0,68	0,71	0,75	0,69

Heimild: Ríkislögreglustjóri og Hagstofa Íslands.

Lýsigögn

Heildartekjur: Öll laun og bætur áður en búið er að draga frá skatta og gjöld hins opinbera.

Ráðstöfunartekjur: Allar tekjur sem heimili hafa til ráðstöfunar eftir að skattar og opinber gjöld hafa verið greidd.

Lágttekjuhluftfall: Það hlutfall einstaklinga sem lendir undir lágttekjumörkum. Lágttekjumörk miðast við 60% af miðgildi ráðstöfunartekna á neyslueiningu. Ráðstöfunartekjur á neyslueiningu taka mið af heildarráðstöfunartekjum heimilis og hversu margir þurfa að lifa af þeim. Tveir fullorðnir með tvö börn þurfa til dæmis 2,1 sinni hærri ráðstöfunartekjur en sá sem býr einn til þess að vera með sambærilegar ráðstöfunartekjur (tekjur ársins á undan).

Gini stuðull: Mælir í einni tölu milli 0 og 100 hvernig samanlagðar tekjur allra einstaklinga í landinu dreifast. Gini stuðullinn væri 100 ef sami einstaklingurinn hefði allar tekjurnar en 0 ef allir hefðu jafnar tekjur.

Fimmtungastuðull: Gefur til kynna hvað þeir sem tilheyrðu tekjuhæsta fimmtungnum höfðu miklu hærri tekjur en þeir sem tilheyrðu tekjulægsta fimmtungnum, til dæmis höfðu þeir sem tilheyrðu tekjuhæsta fimmtungnum 2010 3,6 sinnum hærri tekjur en þeir sem tilheyrðu tekjulægsta fimmtungnum. Fimmtungastuðull mælir bilið milli heildarsummu þeirra ráðstöfunartekna á neyslueiningu sem 20% tekjuhæstu einstaklinganna fá borið saman við þá 20% tekjulægstu (tekjur ársins á undan).

Skortur á efnislegum gæðum: Þeir sem teljast búa við skort á efnislegum gæðum skilgreinast af því að búa á heimili sem þrennt af eftirfarandi á við um.

- 1: Hefur lent í vanskilum húsnæðislána eða annarra lána vegna fjárskorts á síðastliðnum 12 mánuðum.
- 2: Hefur ekki efni á að fara árlega í vikulangt frí með fjölskyldunni.
- 3: Hefur ekki efni á kjöti, fiski eða sambærilegri grænmetismáltíð að minnsta kosti annan hvern dag.
- 4: Getur ekki mætt óvæntum útgjöldum (sem voru að upphæð 160.000 árið 2011).
- 5: Hefur hvorki efni á heimasíma né farsíma.
- 6: Hefur ekki efni á sjónvarpstæki.
- 7: Hefur ekki efni á þvottavél.
- 8: Hefur ekki efni á bíl.
- 9: Hefur ekki efni á að halda húsnæðinu nægjanlega heitu.

Könnunarár og tekjuár: Lífskjararannsóknin byggist á úrtaki og því þarf að gera ráð fyrir ákveðinni óvissu í niðurstöðum. Til að meta óvissuna er reiknað öryggisbil (e. *confidence interval*) fyrir niðurstöður rannsóknarinnar. Öryggisbilið nær jafnlangt upp fyrir og niður fyrir töluna og er lagt við töluna og dregið frá henni. Ef metin stærð er 10% og öryggisbil $\pm 1,2$ eru neðri vikmörk 8,8 og efri vikmörk 11,2. Miðað er við 95% öryggismörk og því má fullyrða að í 95% tilvika lendi niðurstaðan innan þess öryggisbils sem gefið er upp. Þegar tvær tölur eru bornar saman til að athuga hvort munurinn á þeim sé nægjanlega mikill til að teljast tölfræðilega marktækur þarf að athuga hvort öryggisbil beggja talna skarist.

Börn á heimili: Til barna á heimili heyra allir þeir sem eru undir 18 ára aldri og þeir sem eru 18–24 ára, eru án vinnu og búa hjá að minnsta kosti öðru foreldri.

Húsnæðiskostnaður þung byrði: Spurt er um byrði húsnæðiskostnaðar á þeim tímapunkti sem viðtalið er tekið. Fjárhagsleg byrði heildarhúsnæðiskostnaðar: 1. Þung byrði. 2. Nokkur byrði. 3. Engin byrði. Árið 2010 var skilgreiningu á húsnæðiskostnaði breytt og útskýrt fyrir svarendum að húsnæðiskostnaður vísaði í öll húsnæðistengd útgjöld. Árin 2010 og 2011 safnaði Hagstofa Íslands þessum upplýsingum bæði samkvæmt gömlu og nýju skilgreiningunum. Af því má sjá að breytta skilgreiningin skilar hærri hlutfalli þeirra sem telja húsnæðiskostnað þunga byrði.

Önnur lán þung byrði: Spurt er um fjárhagslega byrði afborgana annarra lána en húsnæðislána. Sjá skilgreiningu á „Húsnæðiskostnaður þung byrði“ hér að ofan.

Vanskil húsnæðislána eða leigu: Heimili sem svara því játandi að hafa verið í vanskilum vegna fjárskorts að minnsta kosti einu sinni á undanförunum 12 mánuðum á greiðslum húsnæðislána eða húsaleigu.

Vanskil annarra lána: Spurt er hvort vanskil hafi verið vegna fjárskorts að minnsta kosti einu sinni á undanförunum 12 mánuðum á afborgunum annarra lána en húsnæðislána: 1. Já / 2. Nei.

Getur ekki mætt óvæntum útgjöldum: Viðmiðunarpfæð óvæntra útgjalda tekur mið af lágtekjumörkum einstaklings sem reiknuð eru úr lífskjararannsókn. Spurt er hvort heimilið hafi fjárráð til að mæta óvæntum útgjöldum að upphæð 140.000 krónum (upphæðin er breytileg milli ára en var 140.000 kr. í könnun 2010): 1. Já / 2. Nei.

Hvernig gengur heimilinu að ná endum saman: Spurt er um valkosti. Þeir sem svara valkostum 1–3 falla undir svarið „erfitt að ná endum saman”: 1) Mjög erfitt; 2) Erfitt; 3) Nokkuð erfitt; 4) Nokkuð auðvelt; 5) Auðvelt; 6) Mjög auðvelt.

Ráðstöfunartekjur lífeyrisþega taka til tekna frá TR, fjármagnstekna og annarra tekna að húsaleigu-, vaxta- og barnabótum undanskildum.

Örorkulífeyrir: Tryggingastofnun greiðir örorkulífeyri til einstaklinga sem ekki geta unnið fulla vinnu vegna skertrar starfsgetu. Rétt til örorkulífeyris eiga 75% öryrkjar á aldrinum 18–67 ára. Réttur til lífeyris er jafnframt háður búsetu. Til að hægt sé að greiða út örorkulífeyri verður að liggja fyrir örorkumat. Örorkulífeyrir getur verið tímabundinn, oftast í nokkur ár, um helmingur öryrkja er með varanlegt örorkumat.

Ellilífeyrir: Réttur til ellilífeyris myndast við 67 ára aldur. Sá sem náð hefur þeim aldri og hefur búið hér á landi í minnst þrjú ár á aldrinum 16–67 ára getur átt rétt á greiðslu ellilífeyris. Upphæð lífeyris fer eftir aðstæðum og tekjum hvers og eins. Ellilífeyrisþegi getur einnig átt rétt á tekjutryggingu sem er greidd út ef tekjur viðkomandi eru undir ákveðnum viðmiðunarmörkum. Þar að auki geta ellilífeyrisþegar átt rétt á uppbótum á ellilífeyri svo sem heimilisuppbót fyrir þá sem búa einir, uppbót vegna lyfjakaupa, umönnunar og vegna reksturs bifreiðar ef um líkamlega hreyfihömlun er að ræða. Þeir sem hafa ekki sótt um ellilífeyri, þ.e. fresta töku ellilífeyris, teljast ekki með í hópi ellilífeyrisþega sem fá greiðslur frá TR. Hefja má lífeyristöku við 65 ára aldur hjá lífeyrissjóðum á almennum markaði og jafnvel fyrr samkvæmt 95 ára reglu hjá lífeyrissjóðum opinberra starfsmanna.

Endurhæfingarlífeyrir: Einstaklingar á aldrinum 18–66 ára geta fengið endurhæfingarlífeyri í allt að 18 mánuði þegar ekki er ljóst hver starfshæfni verður til frambúðar í kjölfar sjúkdóma eða slysa. Áður en til mats á endurhæfingarlífeyri kemur þarf umsækjandi að hafa lokið áunnum rétti sínum til veikindalauna frá atvinnurekanda, sjúkradagpeningum frá sjúkrasjóði stéttarfélags og eiga ekki rétt á atvinnuleysisbótum. Ef sérstakar ástæður eru fyrir hendi er hægt að lengja greiðslutímabilið um aðra 18 mánuði. Meginskilyrði fyrir veitingu endurhæfingarlífeyris er að umsækjandi taki þátt í endurhæfingu með starfshæfni að markmiði. Tryggingastofnun metur hvort endurhæfingaráætlun telst fullnægjandi og hefur eftirlit með að henni sé framfylgt og önnur skilyrði uppfyllt. Athygli er vakin á að endurhæfingaráætlun skal vera unnin af lækni/meðferðaraðila eða ráðgjafa í samvinnu við umsækjanda. Eftirfylgni, stuðningur og eftirlit með framgangi endurhæfingar getur verið í höndum læknis/meðferðaraðila eða ráðgjafa sem jafnframt heldur utan um endurhæfinguna.

Um fjárhagsaðstoð sveitarfélaga:

Upplýsingarnar um félagslega aðstoð eru sóttar til Hagstofu Íslands sem safnar árlegum upplýsingum frá sveitarfélögum með 250 eða fleiri íbúa.

Húsnæðiskostnaður: Eftirfarandi liðir teljast til húsnæðiskostnaðar; húsaleiga, vaxtakostnaður og verðbætur vegna lána, viðhald, viðgerðir, bruna- og fasteignatrygging, rafmagn, hiti og fasteignagjöld. Sérstakur húsnæðisstuðningur, húsnæðisbætur og vaxtabætur eru dregnar frá húsnæðiskostnaði þeirra sem fá þær greiddar.

Byrði húsnæðiskostnaðar: Húsnæðisbyrði er reiknuð sem hlutfall ráðstöfunartekna á neyslueiningu sem er varið í húsnæðiskostnað. Þegar heildarþróun samfélagsins er skoðuð er almennt miðað við miðgildi húsnæðisbyrðarinnar þar sem dreifing húsnæðisbyrðarinnar er skekkt uppávið.

Verulega íþyngjandi húsnæðiskostnaður: Verulega íþyngjandi húsnæðiskostnaður er skilgreindur sem húsnæðiskostnaður sem nemur að minnsta kosti 40% af ráðstöfunartekjum heimilis.

Staða á húsnæðismarkaði: Þegar staða fólks á fasteignamarkaði er skilgreind er byrjað á því að greina í sundur fólk sem býr í eigin húsnæði og fólk sem býr í leiguhúsnæði. Þessum hópum er svo skipt upp í tvo undirhópa. Fólk sem býr í eigin húsnæði skiptist í eigendur með og án húsnæðislána. Leigjendum er skipt í þá sem leigja húsnæði sitt á almennum markaði og þá sem leigja húsnæði sitt undir markaðsverði í gegnum tiltekin húsnæðisúrræði á borð við félagslegar leigubúðir sveitarfélaga eða námsmannahúsnæði. Að auki er einn hópur til viðbótar, þ.e. fólk sem býr gjaldfrjálst í húsnæði sem ekki er þess eigið. Sá hópur er á hinn bóginn of fámennur til að nota í greiningar.

Tekjubílin sem hér um ræðir eru fimmtungabil. Dreifingu ráðstöfunartekna er skipt í fimm jafn stór bil sem hvert um sig inniheldur 20% fólks.

Opinber útgjöld Upplýsingar um opinber útgjöld og útgjöld sveitarfélaga eru sóttar til Hagstofu Íslands. Útgjöldin eru flokkuð eftir málaflokkum með það í huga að sýna þátt hins opinbera á mismunandi málavísu þess. Hér eru sýndar tölur um útgjöld

til menntamála, atvinnuleysis, félagsaðstoðar, örorku/fötun og öldrunar. Sömuleiðis hefur hlutfall útgjalda af landsframleiðslu verið reiknað til þess að fá mat á opinberum umsvifum í samhengi við umsvif í efnahagslífinu hvað varðar ofangreinda þætti.

Útgjöldin sýna verðlag hvers árs en að auki hefur talnaefni verið sett fram með ýmsum hætti til að gefa gleggri vísendingar um raunþróun. Þannig hafa bæði verðvísitölur samneyslunnar og verðvísitala neysluverðs verið notaðar á útgjaldaliði til að nálgast raunbreytingar. Sömuleiðis hefur hlutfall útgjalda af landsframleiðslu verið reiknað til þess að fá mat á opinberum umsvifum í samhengi við umsvif í efnahagslífinu í heild.

Alvarleg vanskil: Þegar skuldari hefur verið á vanskilaskrá í 40 daga eða lengur er hann skilgreindur í alvarlegum vanskilum samkvæmt skilgreiningu hjá CreditInfo. Í vanskilaskránni eru meðal annars upplýsingar um innheimtuaðgerðir sem eiga sér stað eða eru yfirvofandi og komið hafa til kasta sýslumannsembætta eða héraðsdómstóla. Öll lán; fasteignalán og neyslulán hjá bönkum, Íbúðalánasjóði og fjármögnunarfyrirtækjum falla hér undir.

Skuldir eru samanlagðar heildarskuldir fjölskyldu. Til heildarskulda teljast allar skuldir fjölskyldu að meðtöldum fasteignaskuldum sem eru skuldir vegna fasteignakaupa. Skuldir vegna kaupleiguíbúða eru ekki taldar með. Skuldir alls ná til allra í þýðinu, einnig þeirra sem skulda ekkert. Breytan skuldsettir er notuð um þá sem skulda einhverja fjárhæð.

Eignir eru allar eignir fjölskyldu, þ.e. fasteignir (bæði innlendar og erlendar), peningalegar eignir (innlán, verðbréf og aðrar peningalegar eignir), aðrar eignir og ökutæki.

Eiginfjárstaða er mismunur á heildareignum og heildarskuldum.

Ráðstöfunartekjur eru heildartekjur að frádregnum gjöldum. Heildartekjur eru samtala atvinnutekna, fjármagnstekna og annarra tekna.

Tíundarmörk sýna dreifingu fjárhæða (til dæmis skulda og eigna) sem er raðað í 10 hluta, tíundir (e. *deciles*). Reglan er að þau 10% af fjölda sem hafa lægstu fjárhæðirnar eru í neðstu tíundinni og þau 10% sem eru með hæstu fjárhæðirnar tilheyra efstu tíundinni. Í öllum útreikningi á dreifingum eru mörkin ákveðin í samræmi við skiptinguna. Þannig eiga tíundarmörk við í hverju 10% bili, fjórðungsmörk í hverju 25% bili o.s.frv. Fjárhæðir sem liggja innan hvernar tíundar eru síðan lagðar saman í samtölu tíundarhluta. Í umfjöllun um dreifingu skulda (skiptingu í tíundir) er eingöngu miðað við skuldsetta einstaklinga, þ.e. skuldlausir hafa verið fjarlægðir úr þýðinu.

Gjaldþrot: Skuldari getur krafist að bú hans verði tekið til gjaldþrotaskipta ef hann getur ekki staðið í fullum skilum við lánveitanda þegar kröfur þeirra falla í gjalddaga og ekki verður talið sennilegt að greiðsluördugleikar hans muni líða hjá innan skamms tíma. Að sama skapi getur lánveitandi að uppfylltum skilyrðum krafist að bú skuldara verði tekið til gjaldþrotaskipta.

Afbrot: Tölur um afbrot eru sóttar til ríkislögreglustjóra og sýna fjölda skráðra afbrota á landsvísu. Athygli er vakin á því að einn og sami einstaklingur getur verið skráður fyrir fleiri en einu broti. Ekki er mögulegt að kyngreina skráð afbrot þar sem um er að ræða talningu brota. Til að mynda geta tveir aðilar, karl og kona, verið kærð fyrir eitt og sama brotið. Þá er ekki alltaf vitað hver er ábyrgur fyrir brotinu.

Tölur um öryggi í samfélaginu og reynslu af afbrotum eru sóttar til ríkislögreglustjóra en embættið stendur að könnuninni ásamt lögreglunni á höfuðborgarsvæðinu. Tölurnar byggja á könnun um reynslu landsmanna af afbrotum. Kannanir voru lagðar fyrir landsmenn árin 2008, 2009, 2011, 2013 og 2014.

Kafli 5. Heilsa

Tafla 37. Mat fólks á eigin heilsu.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Hlutfall sem telur heilsu sína góða/mjög góða												
Karlar	82,1	82,4	82,3	82,6	82,4	81,9	79,4	79,4	78,9	79,5	79,3	80,1
Karlar, 65+	54,5	53,5	57,5	60,4	55,9	58,0	52,8	58,4	57,7	58,9	58,9	63,5
Konur	75,1	76,7	79,6	75,8	78,8	78,7	76,2	76,1	74,8	74,1	72,9	72,6
Konur, 65+	44,0	41,9	51,3	47,2	49,7	51,4	47,9	46,6	51,1	50,2	53,6	50,4
Lægsti fimmtungur	68,5	71,6	72,5	69,4	71,6	75,7	73,9	73,6	72,4	72,8	69,1	69,2
Lægsti fimmtungur, 65+	39,6	38,6	44,2	43,4	45,6	44,5	37,1	44,1	41,8	48,9	49,5	52,4
Hæsti fimmtungur	85,8	88,2	88,2	85,6	88,0	84,3	80,8	84,7	85,4	82,3	82,3	83,9
Hæsti fimmtungur, 65+	68,7	77,4	79,4	77,9	76,3	70,6	66,4	77,9	74,4	65,1	66,2	78,0
Hlutfall sem telur að heilsan takmarki/takmarki mjög daglegt líf												
Karlar	16,7	16,4	15,2	9,4	11,0	13,3	13,6	14,4	13,7	12,1	13,4	13,3
Karlar, 65+	33,7	30,5	25,6	14,6	23,6	29,9	26,9	23,6	24,8	20,3	20,4	20,6
Konur	25,4	22,8	22,1	15,2	16,1	17,4	19,4	19,8	20,2	21,4	22,5	23,2
Konur, 65+	42,7	41,3	39,0	22,6	32,6	34,7	32,8	35,2	33,3	28,7	31,3	30,0
Lægsti fimmtungur	26,5	24,5	26,1	15,0	21,3	20,7	18,9	18,0	18,9	21,1	22,5	22,8
Lægsti fimmtungur, 65+	43,5	38,3	36,1	21,9	30,6	38,1	35,0	27,9	33,7	28,0	33,5	29,0
Hæsti fimmtungur	16,0	12,6	13,0	9,4	10,9	13,3	12,9	13,1	11,2	12,5	13,4	14,4
Hæsti fimmtungur, 65+	31,5	17,8	21,5	17,4	19,1	27,7	17,7	14,0	14,1	19,0	21,7	20,6
Hlutfall sem býr við langvarandi veikindi												
Karlar	22,5	22,3	21,7	15,3	23,8	25,7	26,3	26,7	25,6	25,4	26,7	25,1
Karlar, 65+	38,3	37,3	35,2	23,0	43,0	51,4	46,3	43,9	47,7	43,9	41,2	37,2
Konur	30,8	28,0	27,1	21,1	28,3	29,4	31,2	33,2	32,0	33,1	34,4	35,3
Konur, 65+	50,3	49,1	47,1	28,7	47,4	49,8	51,7	57,9	50,5	50,1	48,9	47,2
Lægsti fimmtungur	31,4	28,7	32,2	22,1	32,9	31,9	30,9	30,5	30,3	30,7	34,6	34,2
Lægsti fimmtungur, 65+	47,5	44,7	45,8	30,3	43,2	50,5	55,9	50,0	54,3	47,1	52,9	45,2
Hæsti fimmtungur	22,2	17,8	18,4	15,6	22,6	25,9	27,0	26,8	25,5	24,7	26,8	27,2
Hæsti fimmtungur, 65+	33,4	20,3	25,0	21,9	41,2	51,0	39,7	40,3	42,0	39,0	38,2	36,9

Heimild: Hagstofa Íslands.

Tafla 38. Lyfjanotkun 18 ára og eldri, skilgreindir dagskammtar á 1000 íbúa.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Hjarta- og æðasjúkdómalyf (ATC-flokkur C)										
Alls	415,8	436,9	443,4	462,4	487,0	486,2	497,7	489,0	494,9	498,3
Karlar	427,2	454,7	464,4	488,4	517,4	521,8	539,5	535,2	543,1	545,1
Konur	404,0	418,3	421,8	436,4	456,7	450,8	456,2	443,0	446,8	451,3
Tauga- og geðlyf (ATC-flokkur N)										
Alls	313,9	325,3	333,6	357,5	367,3	367,5	382,9	380,3	396,1	412,8
Karlar	238,2	247,4	258,4	276,7	283,9	286,2	298,4	297,5	310,1	321,1
Konur	392,2	406,4	410,6	438,6	450,6	448,3	466,9	462,6	481,8	504,8
Svefnlyf og róandi lyf (ATC-flokkur N05C)										
Alls	84,6	87,8	89,0	95,4	95,7	91,6	90,9	85,7	84,1	83,5
Karlar	60,0	62,7	64,6	69,4	69,9	66,6	66,0	62,4	61,3	60,8

Konur	110,2	113,9	114,0	121,6	121,5	116,5	115,5	108,8	106,7	106,2
Punglyndislyf (ATC-flokkur N06A)										
Alls	115,3	118,1	121,5	128,4	135,0	137,1	146,6	148,4	160,1	168,7
Karlar	81,7	83,5	87,6	92,7	97,2	98,8	105,3	106,6	114,7	119,3
Konur	150,2	154,0	156,2	164,2	172,7	175,2	187,5	190,0	205,4	218,3
Methylphenidat (lyf við ADHD; ATC-flokkur N06BA04)										
Alls	6,8	7,5	9,4	11,0	11,7	14,2	17,0	18,7	21,6	26,2
Karlar	7,2	7,8	10,0	11,5	12,0	15,2	18,3	20,5	23,5	28,5
Konur	6,4	7,3	8,8	10,6	11,4	13,2	15,6	17,0	19,7	23,9

Heimild: Embætti landlæknis.

Tafla 39. Lífsvenjur og heilsa: Einstaklingar 15–79 ára sem reykja daglega (%).

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Alls	19,3	19,4	17,8	15,8	14,3	14,4	13,9	11,6	12,6	11,0
Karlar	21,3	20,7	20,3	15,9	14,5	14,6	15,0	10,9	12,0	10,9
Konur	17,4	18,2	15,3	15,7	14,1	14,2	12,7	12,3	13,1	11,1

Heimild: ÁTVR og Hagstofa Íslands.

Tafla 40. Einstaklingar sem neita sér um heilbrigðisþjónustu.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Tannlæknir											
Alls	13,7	14,3	14,1	10,9	10,0	10,6	12,2	13,8	12,5	13,1	13,1
Eftir tekjubilum											
0–20%	17,1	15,9	17,1	16,5	15,7	17,1	20,1	21,6	16,7	19,4	23,3
20–40%	13,3	17,8	17,4	12,6	13,7	12,5	13,7	17,5	16,0	17,1	15,1
40–60%	15,2	14,2	16,8	11,6	9,2	10,1	12,8	12,7	13,6	12,7	11,3
60–80%	12,1	14,1	11,1	9,1	6,4	8,9	8,9	10,4	9,2	9,4	7,8
80–100%	10,7	9,5	8,0	4,9	4,9	4,6	5,5	6,6	7,2	6,8	8,1
Sleptu þjónustu vegna þess að hún er of dýr											
Alls	7,2	6,7	5,8	6,2	5,6	7,1	9,3	11,2	10,0	11,1	10,4
Eftir tekjubilum											
0–20%	10,0	10,1	9,5	10,5	9,6	12,4	15,5	19,2	14,6	17,8	19,2
20–40%	8,5	9,7	7,7	8,3	9,4	10,3	11,5	15,0	12,9	15,1	12,6
40–60%	8,5	6,3	6,7	6,2	4,2	5,8	10,1	10,2	10,8	10,7	9,5
60–80%	5,6	4,9	3,9	5,3	3,4	4,8	6,6	6,7	7,1	6,9	5,6
80–100%	3,5	2,5	1,4	0,8	1,4	2,3	3,1	4,8	4,5	5,0	5,0
Læknir eða sérfræðingur											
Alls	.	.	3,8	7,4	5,8	6,7	7,1	7,4	7,3	7,2	8,6
Eftir tekjubilum											
0–20%	.	.	4,0	11,0	9,2	10,8	10,6	11,2	10,7	11,8	15,3
20–40%	.	.	5,0	7,5	6,5	7,3	6,7	7,8	7,9	8,4	9,1
40–60%	.	.	4,3	5,8	5,8	6,3	5,3	7,4	8,3	6,7	6,4
60–80%	.	.	3,9	7,0	4,6	5,0	8,4	6,2	5,5	4,9	7,5
80–100%	.	.	1,9	5,7	2,8	4,2	4,5	4,5	4,2	4,1	4,7
Sleptu þjónustu vegna þess að hún er of dýr											
Alls	.	.	0,8	1,5	1,2	1,7	2,5	3,4	3,7	2,9	3,4
Eftir tekjubilum											
0–20%	.	.	1,2	3,0	2,4	3,6	4,9	6,8	6,6	5,9	6,3
20–40%	.	.	1,1	2,2	1,7	2,5	2,3	4,4	3,8	4,5	3,8
40–60%	.	.	0,9	1,1	0,4	1,1	2,3	2,5	4,3	2,4	2,8
60–80%	.	.	0,8	0,9	0,7	0,7	2,6	1,7	2,2	1,2	2,5
80–100%	.	.	0,0	0,2	0,5	0,5	0,7	1,5	1,7	0,6	1,7

Heimild: Hagstofa Íslands.

Tafla 41. Útgjöld til heilbrigðismála.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Heilbrigðisútgjöld af vergri										
Heilbrigðisútgjöld hins opinbera	7,22	7,22	7,43	7,08	6,94	6,95	6,99	7,07	6,96	7,03
Heilbrigðisútgjöld einkaaðila	1,53	1,52	1,64	1,74	1,69	1,69	1,68	1,66	1,60	1,54
Heilbrigðisútgjöld alls	8,74	8,74	9,06	8,81	8,63	8,64	8,66	8,73	8,56	8,57
Skipting opinberra heilbrigðisútgjalda, % af vergri landsframleiðslu										
1 Lækningavörur og hjálpartæki	0,67	0,75	0,85	0,77	0,73	0,69	0,62	0,60	0,56	0,52
11 Lyf	0,52	0,60	0,67	0,59	0,55	0,50	0,43	0,42	0,38	0,34
12 Hjálpartæki	0,15	0,15	0,18	0,18	0,18	0,19	0,18	0,18	0,17	0,18
2 Þjónusta við ferilsjúklinga	1,34	1,37	1,39	1,35	1,34	1,35	1,39	1,46	1,46	1,54
21 Almenn heilsugæsla	0,70	0,70	0,69	0,70	0,69	0,69	0,72	0,70	0,70	0,73
22 Sérfræðilæknar	0,30	0,33	0,38	0,36	0,36	0,36	0,36	0,41	0,41	0,42
23 Tannlækningar	0,09	0,09	0,09	0,08	0,08	0,08	0,09	0,12	0,13	0,13
24 Sjúkraþjálfun, iðjuþjálfun og fleira	0,24	0,24	0,24	0,22	0,21	0,22	0,22	0,23	0,22	0,26
3 Sjúkrahúspjónusta	4,97	4,89	4,95	4,70	4,66	4,70	4,76	4,83	4,76	4,80
31 Almenn sjúkrahúspjónusta	3,57	3,53	3,56	3,33	3,22	3,30	3,35	3,38	3,35	3,19
32 Sérhæfð sjúkrahúspjónusta	0,07	0,09	0,12	0,10	0,11	0,10	0,09	0,08	0,08	0,08
33 Hjúkrunar- og endurhæfingarstofnanir	1,33	1,27	1,27	1,27	1,33	1,30	1,33	1,36	1,33	1,53
4 Forvarnir og almenn	0,05	0,04	0,04	0,04	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03	0,03
5 Heilbrigðismál, ótalin annars staðar	0,19	0,18	0,19	0,20	0,18	0,18	0,19	0,16	0,15	0,14

Heimild: Hagstofa Íslands.

Lýsigögn

Upplýsingar um mat fólks á eigin heilsu eru sóttar úr lífskjarakönnun Hagstofu Íslands. Könnunin er hluti af samræmdri lífskjararannsókn Evrópusambandsins og hefur hún verið framkvæmd árlega hér á landi frá árinu 2004.

Áhrif heilsufars á daglegt líf: Í könnuninni er spurt: Almennt séð finnst þér þú vera við mjög góða, góða, sæmilega, slæma eða mjög slæma heilsu? Hér er tekið mið af svörum þeirra sem eru með góða eða mjög góða heilsu eftir kyni og tekjuhópum (lægsta/hæsta fimmtungi).

Færni í daglegu lífi: Í könnuninni er spurt: Í sex mánuði samfleytt eða lengur, hefur heilsufar þitt hamað eða takmarkað þig á einhvern hátt í einhverju sem reikna má með að flest fólk geti gert? Myndir þú segja að þessar takmarkanir væru alvarlegar? Svörin eru skoðuð annars vegar eftir kyni og því hvort fólk telst til tekjuhóps ílægsta eða hæsta fimmtungi.

Langvarandi veikindi: Langvarandi veikindi þýða að veikindi eða vandamál hafa varað eða reiknað er með að muni vara í sex mánuði eða lengur. Svörin eru skoðuð annars vegar eftir kyni og því hvort fólk telst til tekjuhóps ílægsta eða hæsta fimmtungi.

Tekjubílin sem hér um ræðir eru fimmtungabil. Dreifingu ráðstöfunartekna er skipt í fimm jafn stór bil sem hvert um sig inniheldur 20% fólks.

Lyfjanotkun, skilgreindir dagskammtar: Skilgreindir dagskammtar (e. *defined daily dose*, DDD) er stöðluð mælieining sem gefin er út af Alþjóðaheilbrigðismálastofnuninni (WHO) og byggist á norrænni lyfjanotkun. DDD og er meðalskammtur aðalábendingar lyfs og miðast við 70 kg einstakling. Það gefur því ekki raunsanna mynd þegar börn eru skoðuð. Þá tekur DDD ekki tillit til meðferðarhaldni þeirra er taka lyfin. Við flokkun lyfja er notað ATC-flokkunarkerfi sem er fimm þrepa flokkunarkerfi þar sem lyf eru flokkuð eftir því í hvaða líffærakerfi þeim er aðallega ætlað að hafa áhrif. Þannig eru t.d. svefnlyf og róandi lyf undirflokkur tauga- og geðlyfja sem sést af því að yfirflokkurinn er auðkenndur með stafnum N en undirflokkurinn með N05C. Það sama má segja um þunglindislyf (N06A) og Methylphenidat (N06BA04) sem einnig heyrta til undirflokka tauga- og geðlyfja.

Ástæður sem fólk nefndi fyrir því að það leitaði ekki til læknis eða tannlæknis þótt það hafi þurft á því að halda.

- 1: Hafði ekki efni á því (of dýrt).
- 2: Biðlisti.
- 3: Hafði ekki tíma vegna vinnu eða persónulegra mála.
- 4: Of langt ferðalag eða skortur á samgöngum.
- 5: Ótti við tannlækna, lækna, spítala, lækni meðferð eða skoðun.
- 6: Vildi bíða og sjá hvort vandamálið lagaðist af sjálfu sér.
- 7: Vissi ekki um góðan lækni eða sérfræðing.
- 8: Aðrar ástæður.

Íslendingar meta heilsufar sitt almennt séð gott því Ísland var í sjötta sæti þegar Evrópuþjóðum var raðað eftir mati á eigin heilsufari. Á Íslandi meta karlar almennt séð heilsufar sitt betra en konur.

Upplýsingar um útgjöld til heilbrigðismála eru fengnar hjá Hagstofu Íslands. Heildarútgjöld til heilbrigðismála skiptast í opinber útgjöld og útgjöld einkaaðila (heimila). Heilbrigðisútgjöld eru sundurliðuð eftir meginþjónustuflokkum. eru útgjöldin reiknuð á verðlagi hvers árs en eru einnig reiknuð á föstu verðlagi, þ.e. staðvirk með verðvísitölum. Þá eru heilbrigðisútgjöld reiknuð á mann og einnig sem hlutfall af vergri landsframleiðslu.

Kafli 6. Börn

Tafla 42. Börn (0–17 ára) á heimilum undir lágtekjumörkum og sem skortir efnisleg gæði.

	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
Lágtekjuhlutfall	11,5	10,1	11,6	11,9	11,2	9,9	12,6	11,2	10,0	12,2	10,0	10,9
Heimilisgerð												
1 fullorðinn með barn/börn	22,4	15,9	29,3	27,8	30,1	24,0	33,6	30,9	28,3	29,9	24,2	32,0
2 fullorðnir með 1 barn	8,4	8,1	10,3	6,9	7,0	5,9	6,2	8,6	5,2	9,8	7,5	12,0
2 fullorðnir með 2 börn	7,4	8,4	6,8	7,9	3,7	4,6	6,3	7,1	6,0	5,9	4,3	5,1
2 fullorðnir með >2 börn	12,7	11,5	10,9	12,9	13,5	11,3	12,8	8,2	6,7	12,2	10,2	7,8
Skortur á efnislegum gæðum	8,9	9,2	8,4	9,5	2,9	3,5	8,4	8,0	8,9	8,3	7,8	6,8
Heimilisgerð												
1 fullorðinn með barn/börn	27,0	27,7	20,0	27,0	10,7	12,0	22,0	25,1	26,8	25,0	22,2	23,3
2 fullorðnir með 1 barn	4,5	5,8	5,4	7,8	1,4	1,9	6,2	5,0	5,4	4,0	1,2	4,0
2 fullorðnir með 2 börn	5,9	6,0	6,3	3,8	0,6	2,9	3,5	3,7	2,9	4,1	4,8	2,7
2 fullorðnir með >2 börn	5,9	6,8	8,1	9,6	2,6	1,6	7,7	5,1	5,9	6,0	6,1	4,6

Tafla 43. Mat 14–15 ára barna á fjárhag foreldra sinna.

	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
% sem telja að foreldrar séu oft/nær alltaf illa staddir fjárhagslega											
Alls	3,9			5,2	6,6		5,7		5,0		3,9
Strákar	3,4			3,6	5,0		4,2		3,4		2,5
Stelpur	4,4			6,7	8,2		7,1		6,5		5,3
% sem telja að foreldrar eigi oft/nær alltaf varla peninga fyrir nauðsynjavörum											
Alls	4,2			4,2	4,5		4,5		5,7		4,7
Strákar	4,0			4,1	3,9		3,9		5,4		3,9
Stelpur	4,4			4,3	5,1		5,1		6,1		5,5
% sem telja að foreldrar hafi oft/nær alltaf ekki efni á að greiða fyrir tómstundastarf þeirra											
Alls	3,4			3,9	3,8		3,6		3,8		3,3
Strákar	3,2			3,1	3,3		3,1		3,4		2,8
Stelpur	3,5			4,6	4,3		4,0		4,3		3,8

Heimild: Rannsóknir og greining.

Tafla 44. Lífsvenjur barna.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Segja að tengsl sín við foreldra séu oft/nær alltaf utan skóla virka daga										
14–15 ára	36,8	36,6	49,6		46,3		50,0		52,6	
Strákar	34,5	35,3	47,6		43,6		49,0		50,1	
Stelpur	39,1	38,0	51,5		48,9		51,0		56,0	
Segjast eyða oft/nær alltaf tíma með foreldrum um helgar										
14–15 ára	44,2	43,3	55,8		57,8		63,0		67,4	
Strákar	43,9	43,0	54,5		56,3		62,0		65,9	
Stelpur	44,4	43,6	57,0		59,2		64,0		68,9	
Segjast stunda íþróttir fjórum sinnum í viku eða oftar										
14–15 ára	34,0	33,6	42,2		39,0		39,0		39,6	
Strákar	38,6	39,1	45,6		42,8		44,0		42,5	
Stelpur	29,4	28,2	38,9		35,3		35,0		36,6	
Segjast reykja eina sígarettu á dag eða fleiri										
13 ára	1,0	1,0	2,0	1,2	1,0	0,6	0,6	0,3	0,7	0,5
Strákar	2,0	1,0	3,0	1,2	1,0	0,4	0,5	0,4	1,1	0,5
Stelpur	2,0	1,0	2,0	1,3	1,0	0,8	0,7	0,3	0,4	0,6
15 ára	11,0	10,0	7,0	5,0	3,4	3,1	2,1	2,5	2,7	2,4
Strákar	10,0	9,0	7,0	4,5	3,7	3,5	1,8	2,3	2,5	2,4
Stelpur	10,0	10,0	7,0	5,5	3,0	2,6	2,5	2,6	3,0	2,4
Segjast hafa orðið ölvuð síðustu 30 daga										
13 ára	3,0	2,0	3,0	1,3	1,5	1,0	1,3	0,6	0,9	0,6
Strákar	4,0	2,0	3,0	1,4	1,9	0,8	1,3	0,8	0,9	0,6
Stelpur	2,0	2,0	2,0	1,2	1,1	1,2	1,2	0,5	0,8	0,5
15 ára	18,0	19,0	14,0	9,1	7,3	5,2	5,2	4,6	5,2	4,8
Strákar	16,0	16,0	14,0	9	7,5	4,7	5,0	4,3	4,5	4,3
Stelpur	20,0	22,0	15,0	9,3	7,1	5,7	5,9	4,9	5,8	5,3
Segjast hafa notað hass einu sinni eða oftar um ævina										
13 ára	1,0	1,0	2,0	1,1	1,2	1,0	0,9	0,6	1,0	0,5
Strákar	2,0	1,0	3,0	1,4	1,8	0,9	1,1	0,8	1,5	0,6
Stelpur	1,0	1,0	1,0	0,7	0,6	1,0	0,8	0,4	0,5	0,3

15 ára	7,0	6,0	6,0	3,2	2,7	3,1	2,3	3,3	3,3	2,4
Strákar	8,0	8,0	6,0	3,3	3,2	3,3	2,6	3,3	3,1	2,7
Stelpur	6,0	5,0	4,0	3,1	2,3	2,9	2,1	3,2	3,4	2,0

Heimild: Rannsóknir og greining.

Tafla 45. Börn og heilsa.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Burðarmálsaðauði af 1.000 fæddum börnum	2,6	3,9	3,2	2,9	1,1	2,6	1,6	3,4	3,1	2,5
Börn sem fæðast undir 2.500 gr., % af lifandi fæddum alls	3,9	3,8	4,0	3,5	3,2	4,2	3,6	4,0	4,3	4,4
ADHD-lyfjanotkun DDD/1.000 íbúa/á dag										
Drengir methylfenidat (ATC-flokkur N06BA04)	43,7	45,2	48,2	53,3	53,3	55,0	54,5	62,8	59,3	49,3
Stúlkur, methylfenidat (ATC-flokkur N06BA04)	14,8	13,7	15,0	15,7	15,4	16,4	17,4	20,6	20,7	20,0
Drengir, tauga- og geðlyf (ATC-flokkur N)	65,9	70,9	74,8	82,9	85,9	93,0	93,0	109,7	105,6	94,8
Stúlkur, tauga- og geðlyf (ATC-flokkur N)	28,3	28,4	29,8	31,6	34,2	39,2	42,4	50,4	51,3	62,6
Endurgreiðsla tannlæknaskostnaðar 18 ára og yngri										
Fjöldi barna með endurgreiðslu	47.184	49.223	48.476	47.194	45.399	47.280	46.258	50.883	53.605	54.717
Meðalupphæð endurgreiðslu barna á verðlagi árs 2009 (júlí)	11.193	11.874	11.611	11.322	11.289	12.139	20.518	27.092	30.025	34.893

Heimild: Embætti landlæknis, Sjúkratryggingar ríkisins og Hagstofa Íslands.

Tafla 46. Börn (0–15 ára) með umönnunarmat.

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Börn 0–15 ára með umönnunarmat, % af mannfjölda á sama aldri										
Alls, umönnunarmat	3,1	3,1	3,1	2,9	2,9	2,8	2,8	2,9	3,1	3,2
Drengir	4,0	4,1	4,1	3,9	3,9	3,9	3,8	4,0	4,3	4,5
Stúlkur	2,2	2,1	2,0	1,8	1,8	1,7	1,7	1,8	1,8	1,9
Drengir 0–15 ára með umönnunarmat eftir ástæðu (% skipting)										
Sjúkdómar í taugakerfi og skynfærum	10,3	10,3	9,5	8,6	8,6	8,5	8,8	8,4	7,6	6,8
Meðfædd skerðing og litningafrávik	8,1	7,5	7,0	5,7	5,2	6,1	6,4	5,5	5,7	5,3

Geðraskanir	69,8	71,1	73,3	76,2	78,0	76,4	76,0	78,0	78,5	80,0
Aðrar ástæður	11,8	11,1	10,3	9,5	8,1	9,0	8,9	8,0	8,2	7,8
Stúlkur 0–15 ára með umönnunarmat eftir ástæðu (% skipting)										
Sjúkdómar í taugakerfi og skynfærum	16,6	15,8	18,0	16,9	16,8	15,7	16,0	15,8	14,6	13,8
Meðfædd skerðing og litningafrávik	10,2	10,6	10,5	10,5	10,8	10,9	12,5	9,9	10,7	10,0
Geðraskanir	54,3	55,9	54,6	54,6	54,8	56,2	54,4	56,0	56,3	57,9
Aðrar ástæður	18,9	17,7	16,9	17,9	17,6	17,2	17,2	18,2	18,4	18,3

Heimild: Tryggingastofnun ríkisins.

Lýsigögn

Mat barna á fjarhag foreldra: Upplýsingar um skynjun barna á fjárhagsstöðu foreldra eru sóttar til Rannsóknna & greiningar sem framkvæmir reglulega rannsóknir undir nafninu Ungt fólk og er unnin fyrir mennta- og menningarmálaráðuneytið. Rannsóknir um Ungt fólk eru samanburðarhæfar rannsóknir milli ára þar sem sömu spurningar eru lagðar fyrir nemendur á ólíkum tímabilum. Gagnasöfnun fer fram í grunn- og framhaldsskólum um allt land meðal bekkjarárganga sem verið er að rannsaka á hverjum tíma. Niðurstöður sem hér eru birtar byggjast á svörum grunnskólanema á aldrinum 14–15 ára. Könnunin var lögð fyrir nemendurna í febrúar. Spurt er:

1. Hve vel á við: Foreldrar þínir eru illa staddir fjárhagslega?
2. Foreldrar þínir hafa varla næga peninga til að borga brynustu nauðsynjar (t.d. mat, húsnæði, síma)?
3. Foreldrar þínir hafa ekki ráð á þeirri tómstundastarfsemi sem þú vilt helst stunda?

Lífsvenjur barna: Upplýsingar um samveru barna við foreldra, þátttöku þeirra í íþróttum og áhættuhegðun eru sóttar til Rannsóknna & greiningar sem framkvæmir reglulega rannsóknir undir nafninu Ungt fólk og er unnin fyrir mennta- og menningar-málaráðuneytið.

Rannsóknir um Ungt fólk eru samanburðarhæfar rannsóknir milli ára þar sem sömu spurningarnar eru lagðar fyrir nemendur milli tímabila. Gagnasöfnun fer fram í grunn- og framhaldsskólum um allt land meðal bekkjarárganga sem verið er að rannsaka á hverjum tíma. Niðurstöður sem hér eru birtar byggjast á svörum grunnskólanema á aldrinum 14–15 ára. Könnunin var lögð fyrir nemendurna í febrúar.

Burðarmálsaðuði: Samtala andvana fæddra og barna sem deyja innan viku frá fæðingu af 1.000 fæddum börnum.

Lifandi fædd börn undir 2.500 gr.: Hlutfall af lifandi fæddum börnum alls.

Börn sem fá ADHD-lyf og tauga- og geðlyf: Dagskammtar á 1.000 börn á skilgreindu aldursbili.

Endurgreiðslur vegna tannlæknaþjónustu við börn: Endurgreiðsla Sjúkratrygginga Íslands af kostnaðarluta sjúklings vegna tannlæknis.

Umönnunarmat: Umönnunargreiðslur er fjárhagsleg aðstoð til foreldra sem eiga börn með fötlun eða börn sem glíma við alvarleg veikindi. Þetta eru ákveðnar mánaðarlegar skattlausar greiðslur til foreldra og eru hugsaðar sem fjárhagsleg aðstoð vegna tilfinnanlegs útlagðs kostnaðar foreldra sem kemur til vegna meðferðar barna. Þetta getur verið kostnaður vegna þjálfunar, meðferðar, heilbrigðisþjónustu, greiðslur til sérfræðinga/félagsráðgjafa og fleira slíkt. Umönnunargreiðslur geta verið til 18 ára aldurs en í undantekningartilvikum til 20 ára aldurs.